

Ministerul P.N. Muncii, Serv. SALA DE LECTURA

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

CONGRESUL AL II-LEA AL EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Dragi tovarăși și prieteni,

La încheierea celui de-al II-lea Congres al educației politice și culturii socialiste putem afirma cu totală satisfacție că lucrările sale au constituit o puternică manifestare a unității frontului de educație politică și culturală în lupta pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, a Programului de față și a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare spre comunism a României. (Aplauze puternice, prelungite).

Se poate afirma că dezbaterile care au avut loc, atât în plenul congresului cât și în secțiuni, s-au caracterizat printr-un spirit de înaltă exigență și responsabilitate comunistă. Toți vorbitorii au prezentat pe larg activitatea multilaterală desfășurată de la primul congres și dină în prezent, remarcabilele succese obținute în activitatea politico-educativă, cultural-artistice, de ridicare a conștiinței socialiste, de formare a omului nou. În același timp, au fost formulate critici și, într-o anumită măsură, s-a adoptat chiar și o poziție autocritică față de lipsurile și greșelile comise într-un domeniu sau altul de activitate. Desigur, mai este loc și pentru critică, și pentru autocritică. Sper că acest loc va fi completat printr-o analiză temeinică în toate unitățile, în toate județele, cu dorința de a lichida neajunsurile și de a asigura desfășurarea în cele mai bune condiții a unei activități politico-educative și cultural-artistice de înalt nivel. (Aplauze puternice, prelungite).

Totodată, au fost formulate numeroase și importante propuneri cu privire la îmbunătățirea activității din toate domeniile de educație și cultură. Toate acestea vor trebui studiate temeinic de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, de organele și structurile de partid și de stat, pentru a reține tot ceea ce se va considera că poate contribui la îmbunătățirea activității. Și, după cele știute, sunt multe asemenea propuneri care trebuie reținute. Aș sublinia una din ele — și anume aceea de a acorda mai multă atenție limbii, literaturii și istoriei României. (Aplauze puternice, prelungite). Nu se poate vorbi de educație politică, de cultură revoluționară fără cunoașterea limbii, a literaturii, a istoriei glorioase a poporului nostru! (Aplauze puternice, îndelungate).

Programul de măsuri privind acțiunile politice și cultural-educative ce vor fi întreprinse în vederea formării omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, constructor de comunism și comunismului în România, adoptat în unanimitate, asigură unirea tuturor forțelor marelui front al lucrătorilor din domeniul muncii politice, culturale și sportive, în desfășurarea în cele mai bune condiții a activității de ridicare a conștiinței revoluționare. Toate dezbaterile din congres, cât și programul de măsuri adoptat, evidențiază cu putere importanța plenei Comitetului

Central al partidului, a documentelor care privesc activitatea teoretică și ideologică. Avem un program cuprinzător de activitate politică și culturală: acum, hotărîrile este să trecem cu toată fermitatea la organizarea și desfășurarea în cele mai bune condiții a întregii activități. Dorește, și la acest congres, să

sublinieze rolul forțelor de producție ca factor revoluționar determinant pentru victoria socialismului și comunismului. De aceea, nu trebuie să uităm nici un moment că se impune să facem totul pentru înfăptuirea neabătută a planului de dezvoltare economică-socială, asigurând astfel o puternică bază

tehnico-materială pentru dezvoltarea generală a țării, pentru ridicarea continuă a nivelului de viață materială și spirituală a poporului — țelul suprem al întregii politici a partidului, esența societății socialiste pe care o edificăm în România. (Aplauze puternice, prelungite). În centrul activității politico-

educative și culturale trebuie să stea, deci, munca pentru realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare, creșterea productivității muncii, a eficienței economice și, pe această bază, asigurarea creșterii noastre — singura cale pentru asigurarea mijloacelor necesare îndeplinirii programului de progres și civilizație. (Aplauze puternice, prelungite). Activitatea politico-educativă și culturală de masă trebuie să educe oamenii muncii, întregul popor, îndeosebi tineretul, în spiritul muncii pline de dăruire pentru înflorirea continuă a patriei, pornind de la principiul socialist — nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă. Educația, prin muncă și pentru muncă, trebuie să ducă la făurirea unei înalte conștiințe revoluționare, patriotice a muncitorilor constructori entuziași ai societății socialiste și comuniste! (Aplauze puternice, prelungite).

Totodată, este necesar — așa cum am subliniat și la recenta plenară a Comitetului Central al partidului — să educăm oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul tineret al patriei noastre, în spiritul patriotismului revoluționar, al dragostei de țară, de partid, de popor, al hotărîrii și a servicii, întotdeauna și în orice împrejurări cauza socialismului, a bunăstării poporului, a independenței și suveranității României socialiste! (Aplauze puternice, îndelungate).

Trebuie să pornim permanent de la faptul că educația politică și ridicarea nivelului de cultură presupun o totalitate multilaterală de cunoștințe din toate domeniile economico-sociale, însușirea minunatelor creații ale științei și cunoașterii umane, naționale și universale. Constituie o dovadă a unei înalte culturi realizarea unei producții de bună calitate, alături de puncte de vedere tehnice și estetice! Constituie un act de înaltă cultură realizarea unor noi descoperiri, perfecționarea activității de cercetare în toate domeniile! Și muncitorul din mină, și brigadierii de la Canalul Dunăre — Marea Neagră, ca și muncitorii de pretutindeni, fac un act de înaltă cultură profesională-tehnică, realizând minunatele construcții ale socialismului, punând în ele priceperea, gândurile, entuziasmul, dăruirea pentru patrie, pentru socialism. (Aplauze puternice, prelungite).

Subliniez acest lucru, pentru că trebuie să înțelegem că avem încă multe de făcut pentru a obține o ridicare generală a gradului de cultură, a educației revoluționare, socialiste — care trebuie să se manifeste în întreaga activitate și în tot ceea ce concepe și realizează poporul nostru, în felul său de viață și de muncă. (Aplauze puternice, prelungite).

Nu aș dori ca tovarășii care lucrează în domeniul creației li-

la zilele de 24 și 25 iunie, la Palatul Scurtorilor și culturii s-au desfășurat lucrările Congresului al II-lea al educației politice și culturii socialiste.

Document de deosebită însemnătate în viața patriei noastre a întregul popor. Congresul al II-lea al educației politice și culturii socialiste a analizat, în lumina Exponerii prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara largită a C.C. al P.C.R. din 1-2 iunie a.c. a organizațiilor și instituțiilor formulate de secretarul general al partidului în acest document de o inestimabilă valoare teoretică și practică, modul în care se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XII-lea al P.C.R. în domeniul activității politico-educative și cultural-educative pentru formarea omului nou, făcând conștienți și devotați al socialismului și comunismului în România.

Tovarășă academician doctor inginer **ELENA CEAUȘESCU**, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, a rostit cuvîntul de salut adresat congresului din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat și a guvernului, precum și din partea secretarului general al partidului și președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dezbaterile s-au desfășurat în plen și în cadrul a 7 secțiuni: Secțiunea pentru problemele educației politico-ideologice și ale muncii educative de masă; Secțiunea pentru activitatea

cultural-educativă și artistică de masă; dezvoltarea și valorificarea creației populare, activitatea așezămintelor de cultură de la orașe și sate; Secțiunea pentru problemele activității de creație tehnico-științifică de masă; Secțiunea pentru creația literară; activitatea literar-editorială și munca cu cartea; Secțiunea pentru activitatea în domeniul artelor plastice, muzeelor și valorificarea patrimoniului cultural național; Secțiunea pentru problemele creației dramatice, muzicale și cinematografice, precum și activitatea instituțiilor de spectacole; Secțiunea privind rolul educativ al presei, radioului și televiziunii.

În a doua zi a congresului, în aclamațiile entuziaste ale miilor de participanți, a luat cuvîntul tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**.

Cuvîntarea conducătorului partidului și statului a fost primită cu deosebit interes, cu deplină aprobare și profundă satisfacție, fiind subliniată, în repetate rânduri, cu puternice aplauze, urale și ovaduri.

Atmosfera vibrantă din sală a fost întregită de impresionanta manifestare populară care a avut loc la încheierea congresului, în fața Palatului sporturilor și culturii.

Întreaga desfășurare a lucrărilor congresului, ca și această grandioasă manifestare populară, au pus pregnant în lumină unitatea strînsă, indestructibilă a poporului în jurul partidului și al secretarului său general, unitate ce dă forță și trîncie orînduirii noastre socialiste.

IZVORUL VEȘNIC VIU

Nu e un lucru oarecare ce — în materie de cultură și artă — reprezintă un anumit zădărnici de spirit în tot ce te înconjoară. Că realitatea însăși este străbătută de la un capăt la altul de acel frează adică al creației și revărsării ei pe planul ideilor și al convingerilor un tip propriu de conștiință în continuă devenire și alcătuire de sine. Trăim, altfel spus, într-o permanentă deschidere de orizont. Și într-un permanent efort de înnoire. Sub semnul și cu sentimentul unor certe împliniri care se resimt deopotrivă în literatură și viață, în noi însine și în tot ceea ce năște prin materializarea sa idealul nostru de muncă și viață, prin tot ceea ce aspirările noastre a călăuzesc și înfrumusețeză.

Și muncitorul din mină, și brigadierii de la Canalul Dunăre — Marea Neagră, ca și muncitorii de pretutindeni, fac un act de înaltă cultură profesională-tehnică, realizând minunatele construcții ale socialismului, punând în ele priceperea, gândurile, entuziasmul, dăruirea pentru patrie, pentru socialism. (Aplauze puternice, prelungite).

Subliniez acest lucru, pentru că trebuie să înțelegem că avem încă multe de făcut pentru a obține o ridicare generală a gradului de cultură, a educației revoluționare, socialiste — care trebuie să se manifeste în întreaga activitate și în tot ceea ce concepe și realizează poporul nostru, în felul său de viață și de muncă. (Aplauze puternice, prelungite).

Nu aș dori ca tovarășii care lucrează în domeniul creației li-

nanta și patosul creator pe care le trezește la scară întregii țări. Acest festival reprezintă, totodată, și cadrul specific de referință pentru fiecare creator, un mod propriu al operelor de artă în circulația și proiecta sa către cititor. Interesul evident în jurul operelor de artă are ceva din conștiința însăși a culturii române, o sumă de trăsurți și semnificații care tin de acum de puterea de dialog și comunicare ce s-a impus în absolut toate compartimentele muncii și vieții sociale de democratism orînduirii noastre și înaltul grad de receptivitate pe care l-a atins publicul prin interacțiunea tuturor factorilor de instrucție și educație. Un efort conjunct, asadar, solidar și plurivalent prin cunoștințele sale de avertură asupra sensibilității noastre, instituțional prin permanența investițiilor sale materiale și spirituale, angajant prin exigențele și responsabilitățile pe care le impune, autentice și necesare, ca o parte inescutabilă a dezvoltării noastre socialiste multilaterale. Detinem, ca în toate domeniile de altfel, și sub acest aspect o impresionantă experiență și mai detinem, categoric, și o conștiință a permanenței nevoii de auto-perfecțiune, un îndreptar de norme și orientări cit se poate de larg și explicit, prin care cultura, literatura și arta sînt chemate să-și aducă propria lor contribuție la formarea omului nou, a convingerilor sale umaniste, a încrederei ferme în idealurile socialiste și comuniste, pentru înfăptuirea intereselor supreme ale poporului. Patriotismul cultural a generat și generază idei și stări de conștiință capabile să propulseze pe noi planuri, la noi cote, munca și viața națiunii, în consens cu cerințele și procesul amplu de înfăptuire a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, de politica a cărei triasă și durabilă construcție pe care ne-o însușim și prin care ne călăuzim mereu secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Un argument este însuși evenimentul la care participăm și care, prin expresia democratismului său, ni se adresează în chipul cel mai direct, Congresul educației politice și al culturii socialiste. Cuvîntarea secretarului general al partidului, cuvîntul de salut din partea conducerei partidului și statului rostit de tovarășul Elena Ceaușescu ne însușă un tonic sentiment de răspundere și angajare, o treaptă și mai înaltă a convingerilor patriotice și revoluționare prin care cultura și arta își vor împlini cu talent și încredere în societate și vor da noi dimensiuni spirituale românești.

Luceafărul

Cuvîntul de salut adresat congresului de tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu

Stimați tovarăși,

La deschiderea celui de-al II-lea Congres al educației politice și culturii socialiste — eveniment de mare însemnătate în întreaga viață socio-politică a țării — doresc să vă adresez dumneavoastră, participanților și invitaților la congres, un salut călduros și cele mai bune urări din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat și a guvernului, precum și din partea secretarului general al

partidului și președintele Republicii Socialiste România. (Aplauze puternice, prelungite, scandează: „Ceaușescu — P.C.R.!”).

Cel de-al II-lea Congres al educației politice și culturii socialiste constituie o nouă și grațioasă expresie a profundului democratism al orînduirii noastre, a preocupării consecutive a partidului și statului de a asigura dezbateri largă cu oamenii muncii, cu întregul popor, a tuturor problemelor care privesc mersul înainte al patriei

pe calea progresului economic și social. Prin problemele pe care le abordează, congresul este menit să exercite o profundă intrinsecă asupra procesului general de dezvoltare a societății românești, să contribuie la impulsivitatea activității politico-educative, de formare a conștiinței socialiste, la afirmarea largă a marilor valori morale și spirituale ale orînduirii noastre. Este deosebit de important să subliniem că lucrările actualului congres au loc la puțin timp de

la Plenara largită a Comitetului Central al partidului din 1-2 iunie, care, prin ampla expunere prezentată de secretarul general al partidului, a făcut o cuprinzătoare analiză materialist-dialectică a evoluției și stadiului actual al dezvoltării societății românești, a deschis largi perspective întregii opere de făurire a noului orînduire, a înarmat întregul partid și popor cu orientări clare și un cuprinzător program de muncă în toate domeniile de activitate, inclusiv în domeniul activității

ideologice și politico-educative. În lumina acestor orientări, congresul este chemat să analizeze cu înaltă exigență și responsabilitate, în spirit critic și autocritic, activitatea desfășurată pînă acum în domeniul educației politice și culturii socialiste, să tragă toate concluziile necesare în vederea îmbunătățirii muncii în acest important sector al construcției noastre socialiste. Pornind de la concepția parti-

Continuare în pag. a 2-a

LUCRĂRILE CONGRESULUI EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE

Cuvîntul de salut adresat congresului de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu

Urmare din pag. I

dul nostru potrivit căreia educația politică și cultura socialistă reprezintă o componentă esențială și un factor de primă însemnătate în opera de transformare revoluționară a societății noi, socialiste, congresul trebuie să stabilească și să adopte, în cadrul lucrărilor sale, un program concret de măsuri, pe baza cărora să se desfășoare întreaga activitate politico-educativă și cultural-artistice din țara noastră.

Stimați tovarăș,

Conducînd întreaga operă de construcție socialistă, partidul și statul situează pe primul plan dezvoltarea puternică a forțelor de producție, întărirea și modernizarea continuă a bazei tehnico-materiale a țării — ca o condiție fundamentală a progresului și dezvoltării societății, a creșterii bunăstării materiale și spirituale.

În anii socializării, poporul nostru a obținut succese istorice în dezvoltarea economică și socială a patriei, în creșterea potențialului ei material și tehnic.

A fost creată, practic, o industrie nouă, modernă, care asigură punerea tot mai largă în valoare a resurselor materiale și umane ale țării.

S-au dezvoltat puternic agricultura, precum și celelalte ramuri ale economiei naționale, s-a extins continuu aplicarea în producția materială a cuceririlor științifice și tehnice moderne. Pe această bază au sporit necontenit avifauna socialistă și venitul național, s-au îmbunătățit condițiile de muncă și de trai ale oamenilor muncii, a crescut calitatea vieții întregului popor.

Pornind de la unitatea dialectică dintre forțele de producție și conștiința socialistă, partidul și statul au creat și creează toate condițiile pentru ca, odată cu creșterea și modernizarea bazei tehnico-materiale, să se dezvolte puternic învățămîntul, știința, cultura, să fie întărită continuu întreaga activitate politico-educativă, de formare a omului nou, înalt, cu un larg orizont de cunoaștere și înțelegere — constructor consistent al socialismului și comunismului. (Aplauze puternice).

Pe linia acestor orientări au fost luate în ultimii ani o serie de măsuri importante pentru întărirea și perfecționarea învățămîntului de stat și de partid, pentru creșterea aportului cercetării științifice la întregul proces educațional, pentru ca toate mijloacele cul-

tural-educative create de societatea noastră — toate instituțiile și unitățile de artă și cultură — să-și sporească contribuția la educarea socialistă a maselor, la formarea și dezvoltarea conștiinței noi, înaintate.

În vederea organizării și coordonării mai bune a acestei activități s-au constituit colective obștești în domeniul muncii politico-ideologice și cultural-educative, au fost create comisiunile de educație politică și cultural-educativă.

S-a acționat, de asemenea, sistematic, pentru creșterea rolului și a răspunderii organizațiilor de masă și obștești — sindicatele, organizațiile U.T.C. și de pionieri, asociațiile studențesci, comisiunile de femei și altele — în organizarea și desfășurarea muncii politico-educative în sectoarele lor de activitate.

Din inițiativa partidului a fost organizată într-un mod nou munca educativă în rîndul copiilor, prin crearea organizației „Școlii patriei”.

De asemenea, a fost creată Organizația Democrației și Unității Socialiste, care asigură participarea la întreaga viață politică a țării a cetățenilor care nu sînt membri de partid.

Se poate aprecia că, în perioada ce a trecut de la primul Congres al educației politice și culturii socialiste, învățămîntul, știința, cultura, precum și organizațiile de masă și obștești din cadrul Frontului Democratiei și Unității Socialiste, ceilalți factori educaționali din societatea noastră au desfășurat, pe ansamblu, o activitate pozitivă, aducîndu-și contribuția la înfăptuirea sarcinilor și obiectivelor stabilite de partid în domeniul ideologic și politico-educativ, al ridicării nivelului general de pregătire științifică, tehnică și culturală a poporului, al dezvoltării conștiinței socialiste.

Acasta s-a reflectat și se reflectă în participarea tot mai activă a oamenilor muncii de la orașe și sate la înfăptuirea neabătută a politicii partidului de construcție socialistă, în conștiința tot mai înaltă și spiritul de ordine și disciplină cu care toți cetățenii patriei acționează pentru realizarea sarcinilor care le revin în domeniul lor de activitate, în rezultatele pe care le obțin în producție, în dezvoltarea economică și socială a țării.

Cu toate acestea, mai sînt încă multe de făcut pentru ca activitatea politico-educativă și culturală să se ridice la nivelul cerințelor puse de dezvoltarea forțelor de producție, de schimbările petrecute în relațiile de

producție și în structura socială a societății noastre socialiste.

Faptul că, în diferite locuri, mai întinșim oameni cu atitudine înaltă față de muncă și față de societate, diferite acțiuni de disciplină și lipsă de răspundere în gospodărirea avutului obștești, tendințe de a trăi fără muncă, de încălcarea a legilor și a normelor de conviețuire socială se datorează și neajunsurilor existente în munca politico-educativă.

Se impune deci să acționăm mai hotărît pentru îmbunătățirea acestei activități, în toate sectoarele.

Întreaga muncă politico-educativă trebuie să aibă ca obiectiv fundamental ridicarea nivelului de conștiință al oamenilor muncii, largirea orizontului lor de cunoaștere și înțelegere, creșterea gradului de pregătire științifică, tehnică și culturală.

În cadrul muncii politico-educative trebuie să punem un mai mare accent pe educarea materialist-științifică a oamenilor muncii, pe îmbogățirea continuă a orizontului lor de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor din natură și societate, a legăturilor care guvernează progresul lumii contemporane.

Totodată, activitatea educativă trebuie să ducă la întărirea combativității față de mentalitățile înșoaplate, față de ideile mistico-religioase, de concepțiile retrograde, naționaliste, sovine, față de orice manifestări care contravin intereselor poporului, ale dezvoltării societății noastre socialiste.

Sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, toți factorii cu răspundere în munca de educare comunistă trebuie să militeze permanent pentru ca în fiecare unitate, în fiecare colectiv să fie instaurată trainic o atitudine înaintată față de muncă și față de societate, să se aplice neabătut principiile și normele muncii și vieții comuniste, ale eticii și echității socialiste.

Stimați tovarăș,

În ansamblul muncii politico-educative, un rol deosebit îl educarea comunistă și formarea unui larg orizont de gândire și cunoaștere, a unei înalte conștiințe socialiste revine școlii, învățămîntului de toate gradele. Avem astăzi un sistem de învățămînt cuprinzător și diversificat, care, prin îmbunătățirile structurale ce i s-au adus, asigură legarea tot mai strînsă a procesului instructiv-educativ de viață, de producție, contribuie la formarea și educarea tinerei generații prin muncă și pentru muncă.

Trebuie să acționăm în continuare pentru a pune și mai deplin în valoare uriașul potențial educativ al învățămîntului nostru. Începînd cu preșcolarii, în grădinițe, de la cea mai fragedă vîrstă, este necesar să se acorde o atenție sporită dezvoltării dragostei față de țară și partid, față de cauza socialismului.

Activitățile cultural-educative, programele școlare care se realizează cu copiii, cu elevii, cu tinerii trebuie să contribuie nemijlocit la cultivarea dragostei pentru muncă și pentru învățură, a dorinței tineretului nostru de a-și însuși cele mai noi cuceriri ale științei și culturii, de a se forma ca buni cetățeni, ca buni constructori ai socialismului. (Aplauze prelungite).

Dezvoltînd interesul tineretului pentru cunoașterea istoriei naționale, a trecutului glorios de luptă al poporului român, școlii trebuie să cultive în rîndul tinerei generații puternice sentimente patriotice, hotărîrea de a servi neabătut țara, partidul și poporul, de a face totul pentru întărirea independentei și suveranității patriei, pentru progresul și înflorirea României socialiste. (Aplauze puternice, prelungite).

Trebuie, de asemenea, să dezvoltăm și mai puternic activitatea cultural-educativă de masă, punînd un accent deosebit pe folosirea deplină a bazei materiale pe care o avem în acest domeniu.

Disponem în prezent de o vastă rețea de unități și așezăminte cultural-educative — cămine culturale, cluburi și case de cultură, teatre și instituții muzicale, cinematografe, muzee, biblioteci și altele — care asigură accesul larg al maselor la știință și cultură, la educație, cunoașterea a tot ceea ce gîndirea umană a realizat mai bun în domeniul creației.

Trebuie să asigurăm ca fiecare din aceste unități să desfășoare o activitate permanentă, de zi cu zi, să contribuie efectiv la educarea politică, științifică și culturală a maselor largi, să devină adevărate centre ale educației revoluționare, ale formării omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, patriotică.

Disponem de un puternic potențial cultural-artistice, de o bună bază materială și de cadrele necesare care să organizeze, să îndrume și să orienteze sistematic această activitate — și trebuie să unim cu mai strîns toate aceste forțe pentru a realiza și în acest domeniu o calitate nouă, superioară, la nivelul cerut de dezvoltarea generală a societății noastre socialiste.

În acest scop, este necesar să fie dezvoltat, în continuare, minunatul cadru democratic care este Festivalul național „Cîntarea României” — expresie a muncii și vieții libere a întregului popor, care asigură largă posibilități de afirmare a capacității de creație științifică, tehnică și cultural-artistice a maselor de oameni ai muncii de la orașe și sate, punerea tot mai largă în valoare a talentelor din popor, a geniului creator al națiunii noastre.

Pornind de la experiența de pînă acum, să îmbunătățim conținutul conținutului manifestărilor care au loc în cadrul festivalului, să-i lărgim caracterul de masă, să perfecționăm în continuare activitatea de creație științifică și tehnică, a mișcării pentru inovații și raționalizări în producție, precum și activitatea cultural-artistice din cadrul celor peste 125.000 de formații și cercuri de amatori, ce reunește milioane de creatori și interpreți din rîndurile muncitorilor, țărănilor, elevilor, studenților și altor categorii de oameni ai muncii.

Să îmbunătățim și mai mult programele celor peste 20.000 de brigăzi artistice, care aduc o contribuție însemnată la răspîndirea inițiativelor și alături de noi înaintate în muncă și în viața socială, la evidențierea realizărilor diferitelor unități de producție, la criticarea neajunsurilor care se mai manifestă în activitatea unor colective.

În cadrul programului general pe care îl vom adopta, trebuie să asigurăm un caracter tot mai viu și un conținut tot mai bogat întregii activități culturale-educative de masă.

Să trecem mai hotărît la organizarea de spectacole ale formațiilor artistice în întreprinderi, pe platforme industriale, în marile săli de sport, pe stațiunile, doinele și cîntecele, arta ceramică, sculptura în lemn și piatră, țesăturile și portul național ogîndesc în modul cel mai elevat forța creatoare și geniul poporului nostru, spiritul său umanist, marea sa dragoste de frumos.

Ele atîtulese un inestimabil patrimoniu spiritual, pe care milioane și milioane de creatori populari din toată țara îl îmbogățesc necontenit cu noi valori în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Este necesar, totodată, să asigurăm o și mai intensă participare la activitatea cultural-educativă a creatorilor, a creației literare și de artă din țara noastră.

Pornind de la minunatele tradiții ale culturii românești, literatură, muzică, teatrul, pictura, cinematografia, întreaga creație cultural-artistice din patria noastră trebuie să fie și mai organic implicată în viața social-politică a țării, în marea operă de construcție socialistă pe care o înfăptuiește astăzi poporul nostru.

Înspirîndu-se permanent din nesecat izvor de simțire și înțelepciune populară, din minunatele realizări ale oamenilor muncii, toți creatorii de literatură și artă sint chemați să redea cu mai fidel gîndirea și simțirea maselor largi populare, preocupările și aspirațiile lor, să înfățișeze convingător marelui efort constructiv al poporului nostru, munca eroică și realizările minunate ale constructorilor socialismului în România. (Aplauze puternice).

Consiliul Culturii și Educației Socialiste trebuie să acorde o atenție sporită orientării și îndrumării activității de creație, revistelor și publicațiilor literar-artistice. Trebuie să facem în așa fel încît noua calitate, de care vorbim în toate domeniile vieții sociale, să se manifeste plenar și în creația artistică.

Este necesar să fie îmbunătățită în continuare activitatea în domeniul presei și radioteleviziunii, care, prin sfera lor largă de cuprindere, au un rol deosebit de important în înfăptuirea politicii generale a partidului și statului nostru, în educarea și formarea oamenilor muncii.

Acționînd consecvent pentru promovarea a tot ceea ce este nou și înalt în practica edificării noastre socialiste, în cunoașterea universală, presa și radioteleviziunea trebuie să combată ferm stărlile de lucruri și fenomenele negative din viața socială, să-și sporească conștiința rolului în educația socialistă a maselor, în dezvoltarea spiritului patriotic și a elanului revoluționar al celor ce muncesc.

În spiritul programului de măsuri pe care îl va adopta congresul, va trebui să asigurăm ca în viitor toți factorii educaționali din societatea noastră — Consiliul Culturii și Educației Socialiste, toate organizațiile și instituțiile care au răspundere în domeniul muncii cultural-educative — să-și îmbunătățească conținutul activității pe baza orientărilor și sarcinilor stabilite de recenta plenară largă a partidului.

Este necesar, totodată, să asigurăm o și mai intensă participare la activitatea cultural-educativă a creatorilor, a creației literare și de artă din țara noastră.

Pornind de la minunatele tradiții ale culturii românești, literatură, muzică, teatrul, pictura, cinematografia, întreaga creație cultural-artistice din patria noastră trebuie să fie și mai organic implicată în viața social-politică a țării, în marea operă de construcție socialistă pe care o înfăptuiește astăzi poporul nostru.

În cadrul politicii sale generale, partidul acordă o atenție deosebită dezvoltării relațiilor noastre internaționale, participării largi a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și culturale.

Acționînd în acest spirit, țara noastră militează permanent pentru întărirea prieteniei și colaborării cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, nealiniate, extinde conlucrarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. În cadrul acestor relații punem un accent deosebit pe dezvoltarea schimburilor de bunuri materiale, pe promovarea largă a colaborării și cooperării economice.

În același timp, acordăm o mare atenție lărgirii continue a schimburilor științifice și cultural-artistice, pornind de la convingerea că aceasta reprezintă un mijloc de îmbogățire a patrimoniului spiritual al fiecărui popor și, totodată, o contribuție la mai buna cunoaștere și apropiere dintre popoare, la întărirea prieteniei și respectului reciproc dintre națiuni.

În condițiile actuale, cînd în viața internațională s-a ajuns la o agravare deosebită și s-au acumulat multă neîncredere și multe premeții la adresa păcii și vieții întregii omeniri, este mai necesar ca oricînd să fie întărite colaborarea și conlucrarea dintre popoare, pentru a opri cursul periculos al evenimentelor spre încordare și război, pentru a promova ferm o politică de desînterere, de respect al independenței și suveranității fiecărei națiuni, de înțelegere și pace.

Trebuie să facem totul pentru ca — în cadrul politicii generale de colaborare și pace desfășurate pe plan internațional de România socialistă — să participăm tot mai larg la schimbul mondial de bunuri spirituale, la promovarea ideilor nobile ale înțelegerii și respectului dintre popoare, la cauza desînteririi, independenței și păcii în întreaga lume. (Aplauze puternice).

Întreaga activitate politico-educativă și culturală trebuie să ducă la întărirea și afirmarea tot mai puternică a unității populare și de dezarmare, în lupta pentru pace și dezvoltare, pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste, libere și independente. (Aplauze puternice).

Marile manifestații și acțiuni de masă care au avut și au loc în țara noastră în sprijinul dezarmării și păcii, milioanele de semnături puse pe Apejul păcii constituie o puternică afirmare a voinței poporului român de a-și aduce întreaga sa contribuție la triumful cauzei nobile a păcii, a eliberării omenirii de eșmarul unui război nuclear nimeritor. (Aplauze prelungite).

Întreaga muncă politico-educativă și culturală trebuie să ducă la întărirea și afirmarea tot mai puternică a unității populare și de dezarmare, în lupta pentru pace și dezvoltare, pentru înflorirea continuă a patriei noastre socialiste, libere și independente. (Aplauze puternice).

Stimați tovarăș,

Doresc să subliniez încă o dată necesitatea ca dezbaterile din cadrul actualului Congres al educației politice și culturii socialiste să se desfășoare în spiritul și pe baza orientărilor stabilite de Plenara Comitetului Central din 1-2 iunie, a hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului în domeniul muncii ideologice, astfel încît întreaga activitate de viitor să răspundă pe deplin sarcinilor ce se pun în etapa actuală privind ridicarea pe o treaptă superioară a culturii noastre, în vederea făuririi omului nou, înaintat al societății socialiste. (Aplauze puternice).

Comitetul Central al partidului, Guvernul României socialiste își exprimă convingerea că cel de-al II-lea Congres al educației politice și culturii socialiste va fi o etapă nouă, superioară în activitatea politico-educativă și culturală, în creșterea continuă a conștiinței întregului popor, va asigura mersul ferm al României pe calea edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate, înălțarea patriei pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres. (Aplauze puternice).

Urez succese deplin lucrărilor congresului! (Aplauze puternice, prelungite; urale; se scandează: „Ceaușescu — P.C.R.”).

Să facem ea știința, arta și cultura noastră socialistă, în-

LUCRĂRILE CONGRESULUI EDUCAȚIEI POLITICE ȘI CULTURII SOCIALISTE

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Urmare din pag. 1

lerar-artistică să rămână cu impresia că s-a bătut cumva rolul acestor sectoare. Am spus și la plenară, voi mai reveni de altfel asupra rolului important pe care îl au aceste sectoare în activitatea politico-educativă. Dar, oricum am privi lucrurile, aceasta constituie numai o latură a activității de formare a omului nou, cu cunoștințe multilaterale din toate domeniile, a unui adevărat revoluționar în întreaga activitate și viață. (Aplauze puternice).

La baza întregii activități politico-educative și culturale trebuie să stea permanent concepția revoluționară despre lume și viață, materialismul dialectic și istoric, principiile nobile ale socialismului științific. Întreaga activitate de educație și cultură trebuie să asigure formarea unei înalte conștiințe revoluționare, a omului nou, făuritor conștient al istoriei sale, al viitorului său comunist, liber și independent. (Aplauze puternice, prelungite).

În același timp, activitatea politico-educativă și de ridicare a nivelului de cultură al masei largi populare trebuie să dezvolte puternic spiritul revoluționar de luptă și muncă, spiritul de omenie specific poporului nostru, unanimitatea revoluționară proprie societății socialiste, în care omul reprezintă factorul primordial — bunăstarea, fericierea și libertatea sa constituind scopul suprem al politicii partidului nostru comunist, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate! (Aplauze puternice, îndelungate). Pornind de la unitatea dialectică între dezvoltarea forțelor de producție și activitatea ideologică, munca politico-educativă și culturală trebuie să transforme această latură a activității într-un factor puternic al dezvoltării generale a societății socialiste românești.

Se poate spune că lucrările congresului au constituit o înaltă școală politico-educativă, o puternică manifestare a democrației muncitorești, revoluționare, în care masele populare, oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, participă activ la elaborarea întregii politici interne și externe a patriei noastre.

Congresul demonstrează cu putere că și în domeniul educației politice și culturale, participarea democratică a masei populare la elaborarea programului și la activitatea de desfășurare a lui constituie încă o subliniere a democratismului

orindurii noastre și reprezintă garanția sigură a împlinirii neabătute a noărilor adoptate. (Aplauze puternice, îndelungate).

Pe drept cuvânt, în dezbaterile ce au avut loc s-a subliniat necesitatea ridicării pe o treaptă nouă a activității desfășurate în cadrul Festivalului național „Cintarea Romaniei”, care oferă un cadru organizatoric larg de participare a masei la creația cultural-artistică, la îmbogățirea activității în toate domeniile, la tot ce se creează mai de pres în societatea noastră socialistă. Se poate spune că în cadrul Festivalului național „Cintarea Romaniei” oamenii muncii și făuritorii noii creații și participanții și beneficiarii acestei activități, care demonstrează cu putere forța și energia creatoare, talentul inestimabil al minunatului nostru popor. Avem datoria să ridicăm la un nivel tot mai înalt aceste activități, să facem astfel încât să asigurăm desfășurarea în condiții cât mai bune a Festivalului național „Cintarea Romaniei”, transformându-l într-o puternică forță creatoare a întregii noastre națiuni socialiste, a poporului — adevăratul făuritor al culturii, a tot ce se realizează în patria noastră. (Aplauze puternice; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Este, de asemenea, necesar — așa cum s-a subliniat pe drept cuvânt în timpul dezbaterilor din congres — să obținem o dezvoltare și mai puternică a literaturii și artei de toate genurile. Trebuie să facem astfel încât activitatea literar-artistică să ogindească cu putere viața, munca și năzuințele poporului nostru, să contribuie la cultivarea nobililor sentimente de dreptate socială și națională, de muncă, de omenie, la formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, patriotică, hotărât să învingă orice greutăți, să meargă ferm înainte spre societatea comunistă — visul de aur al omenirii! (Aplauze și urale prelungite; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Consiliul Educației și Culturii Socialiste, toate instituțiile și mijloacele culturale-educative trebuie să tragă toate învățămintele din activitatea de până acum, din dezbaterile care au avut loc în cadrul Congresului — și să acționeze într-o deplină unitate pentru lichidarea lipsurilor ce s-au manifestat, pentru îmbunătățirea întregii activități și asigurarea împlinirii politice și culturale în domeniul muncii politico-educative și culturale-

artistice, al făuririi unei înalte conștiințe revoluționare a întregului nostru popor. (Aplauze puternice, prelungite).

Congresul a evidențiat că dispunem de o puternică forță, de un urias front educativ-cultural, care reprezintă garanția sigură a împlinirii întregului program de educație socialistă, de ridicare a conștiinței revoluționare a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, de formare a omului nou, înarmat cu cele mai înalte însușiri culturale și științifice și tehnice, ale cunoștințelor umane din toate domeniile. Numai pe această bază vom realiza sarcina trasată în Programul partidului, de Congresul al XII-lea, de ultima plenară! Numai astfel, înarmat cu cele mai înalte cunoștințe din toate domeniile, poporul nostru va putea să ocupe un loc demn în rândul națiunilor lumii, să se dezvolte liber și independent! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Se impune să acționăm cu toată hotărârea pentru înfruntarea tuturor forțelor societății noastre în cadrul Frontului Democratice și Unității Socialiste, în lupta și munca pentru împlinirea programului de dezvoltare economică și socială, pentru creșterea conștientă a nivelului de trai material și spiritual, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, pentru întărirea conștiinței și forțelor materiale și spirituale a României socialiste, a independenței și suveranității sale. (Aplauze puternice, îndelungate).

Dragi tovarăși și prieteni,

Situația mondială se caracterizează printr-o încordare extremă, prin ascuțirea contradicțiilor între diferite state și grupări de state, prin acumularea de noi și noi armamente de distrugere în masă ca urmare a cursei înarmărilor, prin înrăutățirea și agravarea continuă a situației economice mondiale, prin creșterea deosebită a prețurilor bogate și sărace. În același timp, asistăm la intensificarea luptei popoarelor, a hotărârii lor de a face totul pentru a se pune capăt eu desăvârșire politicii imperialiste și neocoloniale, pentru întărirea independenței și suveranității naționale, pentru o lume fără războaie, o lume a colaborării și păcii. (Aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceausescu și poporul”).

În aceste împrejurări complexe ale vieții internaționale, România se pronunță cu toată

hotărârea pentru încetarea conflictelor existente, a acțiunilor militare și pentru trecerea la soluționarea tuturor problemelor numai și numai pe calea tratativelor. Așa cum am subliniat și în alte împrejurări, oricât de mult și îndelungat timp ar cere acestea, ele reprezintă singura cale rațională.

În acest spirit ne pronunțăm cu hotărâre pentru oprirea acțiunilor militare și retragera trupelor israeliene din Liban, pentru soluționarea problemelor din Orientul Mijlociu pe calea tratativelor politice, cu participarea tuturor celor interesați, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, în vederea realizării unei păci globale, care să ducă la retragerea israelienilor din teritoriile arabe ocupate în războiul din 1967, la soluționarea problemei poporului palestinian pe baza dreptului la autodeterminare și la constituirea unui stat palestinian independent. O pace irațională trebuie să se bazeze pe recunoșterea unui stat palestinian independent, pe recunoșterea dreptului la dezvoltare liberă a poporului palestinian, precum și pe recunoșterea și asigurarea integrității și independenței statului israelian.

Încă o dată menționez că este necesar să se facă totul pentru a se renunța la calea militară, pentru soluționarea tuturor problemelor litigioase dintre state numai și numai pe calea tratativelor. Aceasta corespunde altor interesele popoarelor respective, cit și cauzei generale a colaborării și păcii în întreaga lume. (Aplauze prelungite, îndelungate; se scandează: „Stima noastră și mândria, Ceausescu — România”).

Ne pronunțăm cu toată hotărârea pentru oprirea amplasării de rachete nucleare cu rază medie de acțiune și retragera celor existente, pentru o Europă fără nici un fel de rachete nucleare.

Considerăm necesar ca la reuniunea de la Madrid, din toamna acestui an, să se ajungă la înțelegeri cit mai bune cu privire la dezvoltarea colaborării și securității tuturor statelor europene, pentru convocarea unei conferințe de dezarmare și încredere în Europa, pentru o Europă a colaborării și păcii, pe baza respectării orândurii și independenței fiecărei națiuni. (Aplauze puternice, îndelungate).

Acordăm o atenție deosebită colaborării și păcii în Balcani. Ne pronunțăm ferm pentru realizarea în Balcani a unei zone

fără arme nucleare de nici un fel. În acest scop considerăm că se impune pregătirea și organizarea unei conferințe la nivel înalt pentru a acționa în vederea realizării acestui deziderat unanim al popoarelor din regiunea noastră.

Ținând seama de cursa înarmărilor, de creșterea puternică a acumulărilor de armament și a cheltuielilor militare, problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmarea, în primul rând, la dezarmarea nucleară, înlăturarea războaielor din viața omenirii și asigurarea unei păci trainice în lume. (Aplauze îndelungate, prelungite; se scandează „Dezarmare — pace”).

Sesiunea specială pentru dezarmare a Organizației Națiunilor Unite a evidențiat cu putere voința popoarelor de pretutindeni de a se trece cu hotărâre la măsuri concrete de dezarmare. Nimic nu poate justifica continuarea cursei înarmărilor! Nimic nu poate justifica acțiunile militare agresive de forță!

România, poporul nostru au prezentat la O.N.U. propuneri ample, concrete, cu privire la dezarmare, însoțite de semnătură a României socialiste, care — la fel ca și alte popoare — și-a manifestat și își manifestă puternic voința și hotărârea de a se pune capăt înarmărilor, de a se asigura pacea, dreptul națiunilor la viață, la pace și la independență! (Aplauze și urale puternice; se scandează: „Ceausescu și poporul”, „Ceausescu — pace”).

Considerăm că în cadrul sesiunii O.N.U. s-au formulat propuneri de importanță deosebită care trebuie să fie luate în considerare și să constituie o bază pentru elaborarea programului de măsuri în vederea dezarmării, în vederea asigurării păcii.

Salutăm angajamentul Uniunii Sovietice de a nu folosi prima arma atomică. Considerăm că este necesar ca și Statele Unite ale Americii, precum și celelalte țări posesoare de armament nuclear să-și asume asemenea angajamente. Dar, în același timp, considerăm că este necesar să se treacă cu hotărâre la măsuri de reducere fermă a armamentelor nucleare existente la un nivel minim, să se întocmească un program concret, sub un control larg internațional, cu privire la eliminarea completă a armamentului nuclear din arsenalul militar de pe toate continentele. (Aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Dezarmare — pace”).

În același timp, sint pe deplin îndreptățite preocupările multor popoare cu privire la armamentul clasic. De aceea, considerăm că trebuie să se acționeze cu toată hotărârea și pentru reducerea armamentelor clasice, a altor armamente de distrugere în masă de orice fel. Și în această privință România a prezentat la Organizația Națiunilor Unite propuneri concrete care sint bine cunoscute.

Este necesar să se țină seama de voința popoarelor, care, sub diferite forme, se manifestă cu toată fermitatea pentru dezarmare, pentru pace.

În ce ne privește, vom acționa și în continuare, cu toate forțele noastre, pentru ca, împreună cu statele, cu popoarele de pretutindeni, să realizăm eforturile noastre, să realizăm contribuția noastră la dezvoltarea colaborării internaționale și în acest domeniu, prin activitatea consacrată largirii cunoașterii și prieteniei și colaborării dintre popoare, cultura și arta ocupă un loc important. Se impune să acționăm în așa fel, încât, prin dezvoltarea colaborării internaționale și în acest domeniu, prin activitatea consacrată largirii cunoașterii și prieteniei și colaborării dintre popoare, cultura și arta ocupă un loc important. (Aplauze puternice, prelungite).

România acționează și va face totul pentru întărirea colaborării și solidarității țărilor în curs de dezvoltare, în vederea făuririi noului ordin economic internațional, pornind de la necesitatea că numai creșterea condițiilor necesare reducerii decalajelor dintre țările bogate și sărace, pentru progresul mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare, în care fiecare popor, fiecare națiune, să se poată dezvolta așa cum dorește, fără teama vreunei agresiuni, să-și poată făuri în mod liber bunăstarea și fericierea! (Aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Ceausescu — pace”).

Avem ferma convingere că masele populare de pretutindeni dispun de forța necesară care să ducă la soluționarea problemelor complexe ale omenirii în spiritul dreptății sociale și naționale, al principiilor depline egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. (Aplauze puternice, prelungite).

Acordăm o mare însemnătate mișcării țărilor nealiniate, reuniunii ce va avea loc în toamna acestui an la Bagdad.

Considerăm că trebuie să se facă totul pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al tuturor organismelor internaționale în soluționarea problemelor complexe ale vieții contemporane.

România va acționa cu toată fermitatea pentru întărirea continuă a relațiilor sale cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate. Vom face totul pentru a contribui la realizarea unei politici noi, bazată pe principiile de egalitate și

respect reciproc, pe participarea tuturor statelor, în condiții de deplină egalitate, la soluționarea gravelor probleme ale vieții internaționale, în interesul tuturor popoarelor, al bunăstării, independenței și fericiții lor. (Aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceausescu — pace”).

În activitatea de adăncire a cunoașterii reciproce, de întărire a prieteniei și colaborării dintre popoare, cultura și arta ocupă un loc important. Se impune să acționăm în așa fel, încât, prin dezvoltarea colaborării internaționale și în acest domeniu, prin activitatea consacrată largirii cunoașterii și prieteniei și colaborării dintre popoare, cultura și arta ocupă un loc important. (Aplauze puternice, prelungite).

Partidul și România socialistă vor întări continuu unitatea și colaborarea cu toate partidele și forțele progresiste, democratice de pretutindeni, cu popoarele europene și din întreaga lume, convinse că stă în puterea noastră, a tuturor, ca, acționând cu înalt spirit de răspundere, să asigurăm triumful rațiunii și păcii, realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră, în care fiecare popor, fiecare națiune, să se poată dezvolta așa cum dorește, fără teama vreunei agresiuni, să-și poată făuri în mod liber bunăstarea și fericierea! (Aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Ceausescu — pace”).

Dragi tovarăși și prieteni,

În încheiere, doresc încă o dată să exprim deplina convingere că lucrările celui de-al XII-lea Congres al educației politice și culturale socialiste vor reprezenta un nou moment de importanță excepțională în întreaga activitate de formare a omului nou, în munca de făurire a socialismului și comunistului în România. (Aplauze și urale prelungite; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Întorși la lucrurile de muncă, în județe, în unități, toți participanții la congres trebuie să acționeze cu toată hotărârea pentru împlinirea planului de dezvoltare economică-socială pe acest an, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității din toate domeniile.

Să demonstrăm în viață, în practică, unitatea deplină dintre muncă și activitatea cultural-educativă, dintre dezvoltarea forțelor de producție și activitatea ideologică-educativă! Să demonstrăm că aceste două la-

turi constituie un tot unitar care asigură un curs ferm al României, pe calea împlinirii Programului partidului, a hotărârii Congresului al XII-lea, a realizării obiectivului fundamental privind o nouă calitate a muncii și vieții, trecerea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare. Numai astfel vom îndeplini în mod corespunzător hotărârile adoptate! Numai astfel vom demonstra că frontul ideologic, educativ și cultural reprezintă o puternică forță materială, care — alături de forțele de producție — are un rol hotărâtor în dezvoltarea continuă a patriei noastre, în victoria socialismului și comunistului, în întărirea continuă a indevinabilei noastre națiuni, în ridicarea bunăstării generale a poporului! (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceausescu și poporul”).

La încheierea lucrărilor congresului doresc să adresez tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, întregului nostru popor, cele mai calde felicitări pentru minunatele rezultate obținute în toate domeniile și urarea de noi și noi succese în muncă, în viață! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Vă adresez dumneaștră, întregului nostru popor, urarea de multă sănătate și fericiere! Vă urez dumneaștră, participanților la congres și educației și culturii succesive în mai mari — și să constituie forța puternică, deasupra tuturor educației și culturii, în strin unitate cu poporul! (Urale aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Trăiască Partidul Comunist Român — forța politică care a întregii noastre patrii! (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Trăiască minunatul nostru popor, constructor al socialismului! Trăiască patria noastră liberă și independentă — România! (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Trăiască colaborarea între toate popoarele lumii! Trăiască pacea! (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceausescu și poporul”).

Cimpia începe cu griul

Într-o zi, spre primăvară, mi s-a înșurat un lucru ciudat. Mergeam prin Jăraganul Ialomitean. Imaginile obișnuite a cimpiei cu monotonia ei, cu faptul abia simțit al adâncurilor, cu răzeșii ei copaci parcă paralizați și nu plânși. Pentru câteva momente aceste imagini s-au reorganizat pe retina mea și am avut senzația că mă trezesc dintr-un somn cu ochii deschiși. În juru-mi aceleași repere capătaseră altă înfățișare. Vedeam cimpia ca pe o creație a oamenilor, teitricul aceluia care înțelegând dispare și în locul lui se instalează confortul imaginii apropiate, prietenoase. Cum s-a produs schimbarea nu pot spune exact, ea ține fără îndoială de anumite resorturi intime ale mele și de pământul care nu găsește lungimea de undă... Aveau deschideri doar în totalitate spre cer, ochii Cimpiei Române clipa. Șoseaua presărată cu paie se apropia și se depărta ca o cură de transmisie pusă pe două roți aflate în mare viteză. Parcă începuse să burnizeze sau nu era decât un abur ușor ce se ridica din cernoziomuri pentru a recădea imediat condensat, obosit. Satele erau greu de găsit, rare și mari. Oamenii se adunaseră în ele parcă pentru a se apăra de ceva iminent. De ce se pot teme oamenii din cimpie? De ce permanent au senzația, atunci când intră în cimpie, că pășesc într-o zonă ocrotitoare. Atunci când intru într-un sat de cimpie am în primul rând o puternică senzație de siguranță. Ca într-o cetate. Orice sat din cimpie are mentalitatea de cetate, de oraș medieval. Oamenii cimpiei găsesc adăpost doar în sat și nicăieri în altă parte. Cimpia cu ale ei, oamenii cu ale lor. Două entități, două moduri de a exista, de a forța existența, destinul, mersul umbrei pe cer. Și totuși, odată cu primăvara, oamenii sădăcilor relaxă speranțele pe lângă întoarsă spre cer a cimpiei. E o obișnuință ce se rotește cu generațiile, cu oamenii, de mii de ani. Venirea, uneori grea ca o naștere, a primăverii în cimpie. Ceva se schimbă, ceva începe să doară, dar mai ales să bucură. Un amestec în culori, o ocazie pentru Nicolae Ștefan, un băran din Jăraganul Ialomitean, de a se simți nițel poet. Ce-i rău pentru un tânăr în a fi o lună sau două pe un poet? A fi, după cum spunea un Ialomitean, Nicolae Tache, „Între două jumătăți de poem”. Între largi orizonturi și largi orizonturi, între grădini și grădini, oamenii tineri își găsesc rosturi pentru vârsta lor de-acum, pentru resorturile vieții lor de miine, pentru mersul vieții lor pe marea cu valuri putine a cimpiei.

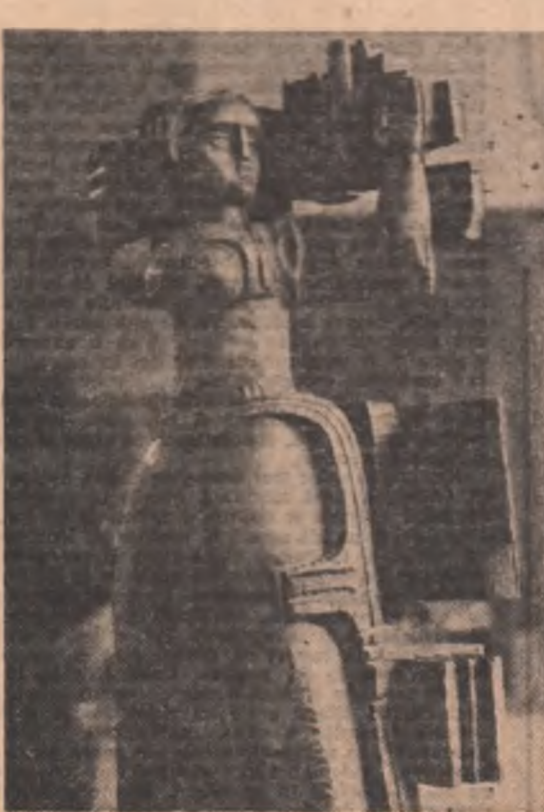
Spiru Chintilă: „Constructivi”

Drumul spre Micăsasa

După primul război mondial, la cîteva luni, a început construirea căii ferate și, cînd a întregit încotro duce, i s-a spus că va face legătura cu Clujul și cu Aradul și mai departe, cu Viena, cu Berlinul și cu Parisul. Cu Parisul? A întregit el, ridicînd din umeri. Da? pe la Micăsasa trecem? A zis el și i s-a răspuns sigur că da și de atunci s-a angajat la cărat pietrișul și mergea zi de zi cu carul cu boi și încărcat din Mureș și căra pentru terasament și seara venea acasă frînt, se trînea pe spate în patul vechi și scoala banii pentru cei doi cubici de pietriș și puneau în loc în chimbr (asta-s bani pentru drumul la Micăsasa) și ceilalți știau de ce voia să ajungă la Micăsasa, singurul loc din țară pe care voia să-l vadă. Avusesse doi prieteni și unul din ei se opri să se însoare la Micăsasa și el lucra cu dragoste, încerca în car cit rezistau osiile și cit puteau să tragă boii (la puțin timp, aproape de terminarea căii ferate amîndoi arătau degețaji și au fost cumpărați de un măcelar care nu auzise în viața lui de Micăsasa) și a tot pus bani de o parte, cu credința că într-o bună zi va pleca pînă la Micăsasa ca să se lămurească și să-l vadă nevasta. Uneori cînd se îmbăta îl auzeau cum se întreba, cum dracu a putut să se însoare tot mai la Micăsasa, după ce luptaseră în Italia și argument inutil — un om are dreptul să se căsătorească și să moară — unde se numerește. Credea că Micăsasa e cel puțin în Austria sau în cel mai bun caz în Ungaria. Cînd a aflat că Micăsasa e în apropiere de Medias, că putea să meargă călare nu neapărat cu trenul, a zis, gata, în cîteva săptămîni plec la Micăsasa, dar n-a mai plecat pentru că a izbucnit al doilea război mondial și el a fost concentrat la drîbeu pentru întreținerea drumurilor și, în vreme ce tata lupta pe front, el lucra la întreținerea drumurilor pe care să se întoarcă armata română și bucuria zicea că în timpul bombardamentelor se ascundea cu groză

„Întii vreau să văd Micăsasa și apoi pot să mor”, fără să știe de „Verli Napoi” e pot mori” și a scapat și tata s-a întors de pe front și, la cîteva luni după al doilea război, a început construirea șoselei naționale și, cînd au apărut tehnicianii, într-o zi cînd se întorcea de la tirgul de vite și i-a întregit unde duce șoseaua asta și topograful, enervat, plînsu-sau preocupat, i-au dat un răspuns în domul leii, la naiba, unde să ducă, la Micăsasa, și ei i-au zis așa ca și cum i-ar fi zis, la dracu (poate ploaia sau bătea vîntul și din o mie de răspunsuri posibile, toate în doi peri, cine știe care a fost motivul ca în loc de injurătură topograful să fi zis la Micăsasa) și de a doua zi s-a dus și el cu alt car și cu altă pereche de boi și a cărat pietriș din Mureș pentru construirea șoselei spre Micăsasa, ba l-a angajat și pe tatăl meu ca să lucreze cu căruța cu cai („Mă, într-o zi oi urca în căruță și nu mă mai opresc pînă la Micăsasa”) și au cărat aproape doi ani, pînă cînd capătul șoselei s-a depărtat atît de mult încît nu mai puteau căra pietriș cu boii din cariera de pe albia Mureșului, din dreptul muntilor miniștrilor unde rămăsese o groapă adîncă în care duceau cînepa la toți. Șoseaua s-a terminat și dintr-o săptămîna intră alia el amenința că pleacă dar n-a mai apucat, a venit colectivizarea și după colectivizare n-a mai avut cai și a rămas la căruță și a împărțit vînzînd cu ochii. Uneori, seara, se așeza pe prispă, își făcea țigări din margine de ziar și după ce le răsuca, le lîcea cu vîntul lîmbii și puțina de cîteva ori, cu ochii întredeschși și în fața lui se deschidea cîmpul, cu mîntii vîntului ai miniștrilor (el n-a știut nicodată sau n-a știut miele că se numesc Munții Carpați) pe la poalele cărora treceau Vînservălcuș, Balc-Onen și Expresul, trenuri personale, accelerate, marfare, drezine și, pe lîngă lînie, urmind cursul lin al Mureșului, șoseaua pe care luncuca ca pe un fir subțire de ață mărgelele de lumină ale automobilelor care se pierdeau în noaptea. „Cîtă lume merge la Micăsasa” zicea el ofînd și se ridica scînd, se ducea să dezlege cînele. Uneori mai mergea la oraș pentru acte sau pe la tirguri, dar de fiecare dată o lua pe drumul din pădure și se întorcea tot pe acolo, cum făceau toți ceilalți țărani din împrejurimi (care lucraseră și ei la construirea șoselei dar pentru nimic în lume n-ar fi avut curajul să meargă pe ea, printre mașinile de care încă se mai temeau). Înainte de-a muri a trecut prin cîteva luni de dureri chinătoare. Într-o seară i-a rugat pe tata să-l scoată pe prispă și să-l facă o țigară cu tabac tăiat mărunt. S-a așezat pe piața rece, a privit seara cum se stinge peste mîntii miniștrilor, trenurile din ce în ce mai dese și convoaiele de mașini și, cînd a ajuns la jumătatea țigării, a zis, uite, mă, cîtă lume merge la Micăsasa și eu stau aici! și s-a ridicat, dar l-au bîrbit durerile și a trebuit să fie dus înăoi în pat, și i-a zis tatei, mă, ce păcat, dar n-am ajuns să văd lumea. Nici măcar pînă acolo n-am fost în stare, da nu-i nimic, măcar am făcut două războaie și două drumuri și peste cîteva ore s-a stîrnit un incendiu de-a înecarea și se ridica ca să mai privească o dată spre cele două drumuri care, în acel moment, nu mai duceau spre Micăsasa, duceau spre orizont, poate că erau chiar orizontul și care se îndepărta pe nesimțite și cu care se contopea.

Și după 20 de ani eu scriu că bunicul meu a făcut două războaie și a luat parte la construirea a două importante căi de comunicație ale țării, și o fac cu convingerea că dacă ar trăi l-ar face plăcere deși la fel de bine s-ar putea să nu-i pese pentru simplul motiv că nici eu n-am fost în stare să ajung pînă la Micăsasa.

Iorgos Iliopolos: „Tinerete”

Eugen Mihăescu

Cornel Nistorescu

Ion Vergu Dumitrescu

George Sănpetean

Pecețile sint clare

Oriunde ne-ar sta pasul, oricît ar fi zăgaz, le-am birui, căci timpul respinge-un gînd perfid. Ne scriem cu sudoare pe-Apel acele nume pe care Pace sună și orfec minți deschid. E-atît de scump cuvîntul, baladele curg toate către-un trecut pe care sfințit e; și-l păstrăm, fiindcă ni-i scump pămîntul pe care-am văzut zorii și umbrele livezii sub care-naintăm.

Pecețile sint clare, ne stau pojar pe frunte: iubirea brazdie noastre, drapelul tricolor, bătrîni ne sint stejarî, prezenți Călugărenii, pe care-n inimă zilei îl știm doveديوr.

Un steag din zarea lumii

Ne-alăturăm teți frații, emblemele se-aniină, în miezul fapei crește adînc rădăcina. Ni-e patria ființă, un lîmpezi de zare ne crește griu de suflet cu vraja și lumina.

E-o vară cînd lăcuse mai piriolesc departe, dar noi rămînem piatra, izvorul și fîntina care-și măsoară timpul, scriindu-și epopeea atît cit ține-un suflet și cit se zbate mina.

Putemic ni-e barajul pe comunista stea cit bătucî-l palma ce pietrele le mută, neînvisă stă plămăda oricît e munca grea, oricît iradiază cîmpul-ntr-o vîlcută.

Avem pe țete țara, urcînd pe-nalta schele stăruitor, cînd zarea e pură, fără loc, sîntînd creste, brațul de purpură apucă și muntele să-l mute a doua zi, din loc.

Imi e prea slab condeiul pentru-a turna în crezuri prezentul, sentimentul lării din Cetate. Cu chipul de lumină în frunte-i comunista și-i sint exemplul-n lîmii cum prin poem se zbate.

E tot ce lese fapta, e verbal comunista, e cîntecul vieții ce firii noastre-i place. Spre orizont aripa se-nlînda ocrolînd un steag din zarea lumii pe care scrie Pace!

Așa ne clădim viața

Întreaga lume fierbe spre a-și păstra e poartă pe care a împinat-o în țerți, lîngă ea. Cînd nu lumuri, piinece ce își desfoaie miezul spre care se revază lumina diatr-e stea.

Așa am fost din cronică, noi înșine sub stele, așa ne clădim viața și manca-ă adevăr, să știm peste grădini-n groapă de abuze, ci ramuri perimite de celdul, reșul măr.

Cu țrași mai sub creanga de floare ce-și tresălită cîntarea care arde pe brazda unde-exist încandescent trezore drapelul zilei noastre, ducîndu-mă înaintea spre piscul comunista.

Al. Raicu

Patrie

de îmn și flamuri

Patrie de aurora intru încintarea spiritului Rază cu rază te știu adunată-n muguri și rodire

Am deschis izvoarele cîntecului ciocirîiei Sufletul înfîlîrii tale — bulgăre de sorî Patrie rourată de proprii-ți ochi și de inima mea

De floarea sacimului ingeresc atîns De purpura amiezilor de fluturii lumini De inșii ființa ta ce ne există pe toți Într-un tril al dănuirii Patrie de îmn și flammuri Întru încintarea spiritului tău suntem.

Marea visare

ce luminează primăvara

Cîreș în floare de lumină patrie nînsă pe suflet

Cu vrajă de purpură în adorație Mai liniștit decît aerul seara

Acă, cîntec al pomului prieten cu universul Invăluie-n azur rodnicul cerului și-a pămîntului

Cosmică oglîndă de petale și fluturi Lumii prin care nemuritoare constelații plutesc Împacă inima mea cu luna de aur a țării Topește-n curcubeie mîngîierea de flaut Cîreș în floare de lumină patrie cucerită de Marea visare ce luminează primăvara.

Flacăra în neatinare

Lumina ca e glorie rodește inimă de floare În gura singelui — flacăra în neatinare Colț de stea în dragoste de țară Lumina ca un vrei din camea istoriei Vălește-n începuturi de clipă milenară Binecuvîntată de-o grupă de rouă De sămînta visării și-a izbînzii totale Lumina ca o ochi vechind iubirea de baladă Mîndria noastră de-a fi stăpîni pe vatră Și cugețul acestui brav popor În prospețimi de riuri de cadru și ideal.

Scrisoare

Dacă nu voi rămîne cu voi la masa crăpată de lemn mică și rotundă ca o piine adusă în sat clandestin dacă nu mă voi întoarce pe liniște sau pe furtună dacă nu voi fi asemenea vouă la chip și la suflet la tristețe, la veselle, la nuntă și la priveghi la secetă și la noroc la primirea dumbrăvii la prăvălire de viscol la tăcere și singurătate la amenințarea unor păsări cu pliscuri nesoloseae la saporul cel tainic al bătrînilor

dacă nu voi rămîne al vostru și luni și miercuri și sîmbătă cînd bîntuie trei ceasuri rele și pe sub

case șarpele umblă cu steaua lui ferecată dacă duminică nu voi urca pe dealul cel mare acolo unde ceilalți păstrează închisă coroana pe care binevoitorii atîția vecini au cercat să e smulgă

dacă nu voi plînge plînsul vostru dacă nu mă voi contamina de risul copiilor care ies în cîmp să culegă sticla și-i udat ploaia pînă la piele și ei nu au profesor de pian iar unii încă n-au urcat pînă azi într-un tramvai

fie și tras de cai

dacă nu voi închipui ca odinioară cu degetele mele

un fluier din creanga de răchită dacă voi uita că pe aici a fost un drum de care și dincoace o vie peste care zac grămădite fiarele

foștelor pluguri dacă uit să-mi sece privirea dacă dorm să-mi cadă noulul greu peste trup mă frîngă sabie ploii

dacă m-am rupt dacă mă rup dacă nu știu ce-i acela un bărb cu leuștean sorbit în grabă pe cîmp

vara lîngă un mușuroi de fumici

dacă uit cum arde în rază floarea de rapîșă cînd e de caoșă trifoiul înțelepciunea păsării cu ochiul mearu cîndînd vechiul părelnicul aerului cuib

dișții și țirbi ai porumbului îmi intră în carne ci, lată, aici pe maidanul unde cîțiva neastîmpărați băieții băteam o minge de cîmp îmi iesă în cale

cîmînul cultural în care cu căciulia pe cap noșii închină în sănătatea mirelui și a miresei și a nuntașilor novești — nici țărani nici orășeni

eu insumi am solicitat un lot în folosință îl voi ara cu unghia cu penița în să semăn metafiză și lacrimi și gînduri și un grîunte de aur pe care-l moștenesc — nedeclarat — de la tata și el de la bunicii și tot așa în veac vecilor

George Chirilă

Justin Năstase: „Rod”

plastică

Sticla și imaginația

Ultima expoziție personală a lui Dan Băncilă a fost organizată în 1975, tot la Galeria Simeza, în acel moment artistul se afla deja în atenția comentatorilor interesați de artele decorative, care, pe bună dreptate, recunosc în el un mare subsemnatul, un artist cu mari resurse imaginative. Într-un moment, la mijlocul anilor '70, cînd se părea că în artele decorative își face tot mai mult loc utilitarul și că artistul se transformă treptat-trept într-un designer înrobît existenței, producției industriale, Dan Băncilă încerca să se mențină la „obiectele” sale în sfera tradițională a înțelegerii artei ca activitate în cadrul căreia se elaborază produsul cu valoarea de unicat. Cîne cunoaște tehnica de lucru a sticlărilor știe că acest lucru este posibil: cu condiția însă că produsul artistic să fie gîndit de fiecare dată diferențiat, în funcție de condițiile spațiale și ambientale variabile. Într-o activitate cu un grad înalt de reproducibilitate, cum este aceea a sticlărilor, a produce unicate înseamnă a încerca să se apropie de o concepție de reali-

zare proprie mai mult unor arte precum sculptura sau pictura. Dan Băncilă a ales o soluție de mijloc. Fiind probabil conștient de faptul că volulul enorm al producției sticlărilor îl limitează posibilitatea originalizării fiecărui operă în parte și-a gîndit lucrările, tocmai pentru a păstra posibilitatea atribuirii de identitate formală fiecăreia, sub formă de cicluri în cadrul cărora posibilitatea variabilă este deschisă. În felul acesta, lucrarea integrată într-un ciclu, cit și ciclul ca atare, se prezintă ca rezultat al unei idei artistice care își subordonează scopul utilitar și nu ca rezultatul unei idei despră utilitate care își subordonează mijlocul plastic.

Expoziția de la Simeza este, după opinia mea, sub aspectul concepției artistice a autorului, importantă. Aproape că face să treacă pe planul secund calitatea ca atare a lucrărilor luate în parte. Folosesc aici termenul lucrări deoarece mi se pare a fi mai apropiat semantic de ideea de înfăptuire artistică, de operă, și ceva mai

Grigore Arbore

muzică

Recital de violă

Un recital de violă este semn sigur al unei stăruiri muzicale complete, diversificate. Iar un program de muzică a secolului XX adaugă stăruirii Binamonică aceeaș amprentă de maturitate, oferînd actualității muzicale o binemeritată pagină plină. Astfel privit, recitalul violonistului Ștefan Gheorghiu, laureat al concursurilor de la Markneukirchen și Evian, apare ca exemplu de structurare inteligentă a programului: în prima parte am asculat clasic al secolului XX (cîteva piese foarte rar cîntate), în a doua, pagini contemporane românești. Bineînțeles, interpretarea se colorează în funcție de repertoriu. În *Konzertstück* de Enescu, în „*Lachrymas*”, *Reflecții* la un cîntec de Dowland de Britten, interesant puse în valoare au fost diferențierile dinamice între punctele de minim și maxim. Această interpretare naste direct expresivitate, fapt transmis însă nu dintr-odată, brut, ci milocit printr-o întreprindă gamă de nuanțe, diferențiate nu numai două criterii de intensitate ci și prin căldura timbrului, calitatea și justetea frazării. Și într-adevăr, amplitudinea lărgă a melodiei, și „*Justetea*” dialogului cu pianul (subîntreșă interpretarea lui Iosif Ion Păunescu) sint semnele unui violist stăpîn pe

resursele sale. Întrebunțate judicios, cu măsură și în funcție de context. Că este așa a confirmat-o și interpretarea *Sonatei* de Hindemith, a *Sonatei* de Sostakovic, ridicînd cu totul alte probleme (de restă și în trei excelente lucrări românești: *Reflecții* poezie de Horia Surianu, *Dialogo* pentru flaut și violă de Violeta Dinescu și *Sonata* pentru două viole de Myriam Marbă). Interesant e de observat că nu se naste în interpretare aceea impresie de adecvare la un anumit repertoriu în detrimentul altor piese. Aceasta nu apare neapărat sub formă de complexitate interpretativă: cred că Ștefan Gheorghiu cîntă firesc lucrări felurite, firesc chiar și în piese anume mai neconformiste (Poem concertant pentru violă și perute de Radu Negreanu) pentru că se apropie, fără prejudecăți de orice natură, de repertoriul cercetat (în recital, apropiere „înșită” de valorosii colaboratori: Matei Corvin, Vasile Grajdianu, Octavian Rădol, Vlădica Ciurliu, Eugen Gheorghie, George Panu). Bineînțeles, muzica nouă cere o educație specială în această direcție, însă la Ștefan Gheorghiu, interpret cu pur-spective certe, aceasta se completează nu atît prin perseverență consecvabilizăre cit prin adaosul convingă-

tor de muzicalitate, chiar și în piese unde aceasta e mai puțin de presus. Astfel privit, Ștefan Gheorghiu e un violonist complet, avînd elementele necesare (în muzica nouă avînd toate elementele) pentru a progresa temeinic și interesant dincolo de nivelul remarcabil, demonstrat în recital.

Semnalăm aici o excelentă inițiativă a Televiziunii, Micii *dictionar de operă și balet*, avînd o „sănătoasă” continuitate în cursul unui floare ferme, suficient de elastice și funcționale însă pentru a atrage și păstra privitorii (redactorii Santuzza Dinescu, Marga Huss-Crăciun, Luminița Constantinescu, Marcela Poneacu). Altele nantă prezentare accesibilă și vioale în același timp — exemplul sumarul variat, respectînd unele tenore de continuitate, prezentarea unor secvențe remarcabile (filme cu participări renunțate sau exemplificarea nădă, directă, la lucru — excelentă acea emisiune unde Ilieana Iliescu demontea concret tainele baletului pentru a arăta arhitectura de amănunt a spectacolului, sorînită pe lucrul asiduu al detaliului), invitarea unor colaboratori prestigioși — acestea sint tot atîtea atribute care fac de Micii *dictionar* să devină o emisiune urmărită și asteptată cu interes, o emisiune de primă importanță de micul ecran. Felicitări realizatorilor!

Viorel Crețu

Un mare filoromân (II)

Seria de Documente literare a Editurii Minerva continuă să ne procure surprize și satisfacții dintre cele mai nobile. Cine citește cele vreo cîteva zeci de masive tomuri apărute deja — fie corespondență, fie acte etc. — nu poate să nu aducă elogii sãu casel respective de editură și implicit unor avutați și sîrguțoși editori precum Rodica Rotaru, Iordan Dănuș, Maria Simionescu ș.a.

Am mai scris despre unele din cărțile acestei colecții pe cit ne-am priceput, dar trebuie să recunoaștem că am rămas și cu multe datorii. Iată, astăzi, ni se îmbie prietelui de a spune cîteva cuvinte de bine despre un mare filoromân: JAN URBAN JARNIK. Abia anul viitor, la 12 ianuarie, se vor împlini cincizeci de ani de la moartea acestui savant străin care a consacrat atât de multe eforturi culturii românești și prieteniei dintre popoarele română și cehă. Deci prietelui nu e unul din cei, ci unul din cei ai științei noastre de... cronicar al editurilor. În adevăr, în trei cărți apărute în seria menționată mai sus apare numele lui Jan Urban Jarnik: *Scrisori către Artur Gorovei*, ediție îngrijită și introdusă de Maria Luiza Ungureanu (1970); *Scrisori către Ioan Băieșu*, ediție și note de Marieta Croicu și Petre Croicu (vol II, 1975); și *Jan Urban Jarnik, Corespondență*, ediție îngrijită și studiu introductiv de Tr. Ionescu-Nișcov (1980). În prima carte avem 28 de scrisori, în a doua 31, iar în a treia — partea leului — cîteva sute.

Tr. Ionescu-Nișcov nu a reprodus în culegera sa scrisorile publicate de Maria Luiza Ungureanu și nici pe cele publicate de Marieta și Petre Croicu. De asemenea, — ne arată în *Notă la ediție* — nu a reprodus nici scrisorile publicate de E. Tocou și Gh. Cărdăș în *Studii și documente* (I, IV, VI, VII, IX), ca și altele publicate, intermitent, în reviste. Corespondența acestor cehi atât de îndrăgostiți de cultura română este mult mai întinsă și ea se cuvine publicată integral și mai ales credem că Editura Minerva și-ar face o deosebită onoare dacă ar inaugura o serie completă de OPERE (din care cîteva multe sînt despre români și cultura lor) din acest împătimit de dorul românesc. Va putea, în aceeași colecție odată deschisă, fi publicat unghurul Andrei Veres și încă mulți alții care trebuie să binemerite din partea spiritualității românești (francezi, ruși, italieni, sîrbi, nemți etc.).

În contextul acesta, credem că *Editura științifică și enciclopedică* ar putea pune în lucru „un dicționar al celor care s-au preocupat în decursul istoriei de meleagurile și oamenii de pe arcul Carpaților” (titlu provizoriu, căci vîd în acest dicționar și pe Herodot, cel dător de seamă despre daci dar și pe Sultz, bunăoară, cel care credea că o comunitate poate fi stîrpită de o născocire de biblioteconomian). Un *Dicționar curat*, fără patimi ci cu știință, fără zvonuri ci reieșit din constiință. Români n-au a se teme de istoria lor (numai în cîteva prietelui și ai unchiului de vîlătugul marilor împerei revolte au dat lupte dincolo de granițele lor naturale, altminteri, cum pune Eminescu în gura lui Mircea, și-au apărut „sărăcia, și nevoile și NEAMUL” (subl. mea). Dar voiam să vă spun cîteva cuvinte despre un mare filoromân — Jan Urban Jarnik. Așa că iată o scurtă bibliografie și o compilată de pe unde am putut, (are articole și în *Mic Dicționar Enciclopedic!* alții din aceeași samă cu el — n-au!). Poate că în ianuarie viitor îl vom celebra precum se cuvine!...

Jan Urban Jarnik s-a născut la 25 mai 1948. A făcut studii de filologie romanică la universitățile din Viena și Paris. În 1979 își susține examenul de „abilitare” ca docent pentru limba română cu teza *Importanța limbii române pentru studiul limbilor romanice*. A colaborat la foarte multe reviste străine și române (printre acestea: *Convorbiri literare*, *Gazeta Transilvaniei*, *Revista de Științe Literare* și *Revista de Științe Literare și de Folclor românesc* (vreo două sute de titluri)). Este, după ce se cunoaște, editorul împreună cu Andrei Birseanu al colecției prepozitului blăjan Ion Mîcu Moldovanu, *Doine și strigăte din Ardeal* (două volume, 1983). Jarnik a făcut cîteva călătorii în țara noastră, luînd contact cu aproape toate personalitățile epocii. A asistat și la cenaclul de miercuri din casa lui Maloescu unde l-a cunoscut pe Eminescu. Este primul profesor care introduce la o universitate străină ca limbă de predare, românește (1979). Fotografiat este primul străin căruia i se conferă, la propunerea lui Odobescu, titlul de membru corespondent al Academiei Române (1979). În anul 1911, participă la Blaj la sedințele „Astrei”, unde îi va cunoaște pe Iorga, Cosbuc, Goșa și are prilejul de a-l vedea pe Aurel Vlaicu, rîdindu-se în vînt de pe „Cimpia Libertății”. Introduce în propria sa familie ca limbă de conversație română, de altfel fiul său, Hertvik, va deveni tot profesor de filologie romanică și va consacra limbii române cîteva studii, iar amîndoi sînt autori volumului *Relațiile româno-ehoslovace din trecut și viitor* (București, 1919).

În timpul primului război mondial vizitează Lazaretele din Praga și împrejurimi unde se găseau soldații ardeleni. *Gazeta Transilvaniei* scria, între altele: „eruditul profesor mai găsește timp să viziteze zilnic și pe răniții noștri din Praga, mîngîindu-i ca un adevărat părinte, citindu-le scrisorile sose de acasă, făcîndu-le distracții și îndemîndu-i să invete scrierea românească și să iubească neamul...”.

La propunerea lui Dimitrie Onciul devine membru de onoare al Academiei Române (1919). În răspunsul de mulțumire declară: „Cu voi trei o să-mi jertesc, intrucît mă va îngădui vîrsta mea cea înaintată, toate puterile unui lucru care este deosebit de scump tuturor: studiul acestei limbi, totodată atât de dulce și atât de vișuroasă, care se cheamă limba română”.

La moartea sa s-a înființat în revistele românești 33 de necrologuri. În folioletul viitor vom spici din scrisorile acestui mare prieten al românilor.

Gheorghe Suciu

O istorie în imagini a literaturii române contemporane

Văzută de Ion Cucu

Secvență de la simpozionul „Oamenii de cultură și pacea” desfășurat la Tirgoviste sub auspiciile Uniunii Scriitorilor din R.S. România în colaborare cu Uniunea Compozitorilor, Uniunea Artiștilor Plastici, Asociația oamenilor de teatru și muzică și Asociația cineaștilor.

Ion Lăncăranu, George Ivașcu și Virgil Teodorescu în timpul lucrărilor Secțiunii pentru creația literară, activitatea literar-editorială și munca cu cărțile din cadrul celui de al doilea Congres al educației politice și culturale socialiste.

Ioan Dimitrie Suciu

Cu regret am aflat în încetarea din viață a istoricului Ioan Dimitrie Suciu, personalitate de seamă a științei istorice românești pasionată și competentă coordonator al cercetărilor efectuate asupra trecutului bănățean. Citeva date biografice ar fi în măsură să contureze figura cercetătorului și profesorului. S-a născut la 3 august 1917 la Lugoj. A urmat studiile primare la Lugoj, secundare la Timișoara și București, iar pe acestea universitare la București. În anul 1943 devine doctor în literă și filosofie, în același an fiind numit asistent și șef de lucrări la Institutul de istorie națională din București, unde a funcționat pînă în 1948. Ca urmare a contribuțiilor sale în domeniul istoriei și istoriografiei, ca rezultat al interesului pentru ață și cultură, în 1947 a fost numit Inspector general pe lângă Comisia monumentelor istorice. Din anul 1964 a funcționat ca cercetător științific principal la Institutul „N. Iorga” din Capitală.

Specialist în istoria și literatura Banatului, cercetătorul I.D. Suciu a fost autorul mai multor lucrări deosebit de apreciate de critica literară și istorică. Preocupările științifice ale

istoricului datează din prima jumătate a secolului, atunci cînd, student fiind, beneficiase de prețioasele îndrumări ale savantului Nicolae Iorga. Dealtminteri el fusese materializat în valoroase studii și cărți. Profesorul I.D. Suciu și-a întemeiat lucrările pe un vast material arhivistic puțin sau deloc folosit în cercetări precedente, reușind astfel să releve aspecte de înaltă semnificație istorică din lupta de eliberare națională a românilor bănățeni, din evoluția gândirii istorice bănățene ori din valențele spirituale a unor din carturarii de frunte ai Banatului și Transilvaniei. El și-a făcut simțită prezența în literatură, în scrierea istoriei prin înțelegerea corepunătoare a necesităților istoriografiei contemporane românești. Trecutul Banatului a fost insuficient cercetat, așadar își aștepta un specialist — care să-i pătrînda de detalii și să-i sintetizeze la nivelul unei monografii de o deosebită tinută științifică. Un astfel de istoric s-a regăsit în persoana profesorului I.D. Suciu. În proiectele sale existase dorința de a rescrie o sinteză despre trecutul acestui ținut (o parte o și realizează chiar), o istorie care să aibă în vedere istoria poporului român, precum și a naționalităților conlocuitoare de pe aceste meleaguri. Rezultatele sale confirmă acest lucru de la prima la ultima carte, de la inițiu pînă la cel din urmă articol. El devin cu atât mai merituose cu cît ne învederează aspecte noi, necunoscute, ne prezintă — fapte și oameni, instituții și așezăminte, credințe și atîni, realizări materiale și spirituale, fiecare puse la locul și în contextul propriu”.

Preocupările pentru cercetarea epocii medii și moderne, a istoriei politice și culturale a Banatului s-au concretizat în numeroase articole, studii și cărți. Dintre ele amintim: *Literatură bănățeană de la început pînă la Unire (1852-1918)*; *Nicolae Tinca Vella. Viața și opera*; *Revoluția de la 1848-1849 în Banat*; *Efime Murgu. Scrieri* (Ed. I.D.S.); *The Echo in Romania of the U.S.A. Civil War (1860-1865)*; *Apunte romane de la epoca de la guerra mexicana*; *Aspecte ale colaborării Partidului Național Român din Transilvania cu mișcarea socialistă*; *Rumänen und Serben in der Revolution des Jahres 1848 im Banat*; *Les Roumains de l'Empire Austro-Hongrois et la guerre franco-prussienne (1870-1871)*; *Dimitrie Filchindea, adepți de la psihologie des Lumieres*; *Monografia Mitropoliei Banatului*; *Catedrala Mitropoliei Banatului*; *Unitatea poporului român*; *Contribuții istorice bănățene*; *Documente privitoare la istoria Mitropoliei Banatului* (2 vol. în colab.) etc.

Numeroasele documente și cronici pe care le-a studiat, lărgind cîmpul cercetărilor asupra evului mediu și epocii moderne, i-au conferit istoricului posibilitatea unei îmbinări organice a tuturor elementelor vieții. Profesorul I.D. Suciu a desfășurat o merituosă activitate științifică în timp ce îndrumările sale în materie de istorie a Banatului au constituit ani de-a rîndul o garanție a menținerii climatului de exigență științifică.

Prin încetarea din viață a istoricului I.D. Suciu istoriografia românească pierde unul din reprezentanții de prestigiu pe care i-a dat școala istorică creată de neintrecutul Nicolae Iorga.

Gheorghe Pituț

Victor Neumann

DE ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI Școala și pacea

acinași pe acei care ne-au hrănit mîntea și inima cu cele mai curate intenții, este nu numai o recunoștință ocazională față de strădaniile lor, ci și o datorie și o răspundere în fata viitorului. În mîntea lor stă viitorul unui popor. Ei sînt cele din urmă manuale de umanism, de civism și de pace. În climatul în care s-a dezvoltat țara noastră, filonul umanist și pacifist îl găsim în aceeași instituție în care slujeste cu abnegație „personalul învățător”, cum îl numea Lezea instituției publice din 1864, pe învățătorii rușii de instituții orășelor, pe profesorii școlilor și superiori. Acest termen generic se mai păstrează și astăzi și prin numele de învățător numim pe toți acei care învață pe alții de la grădiniță și pînă la universitate.

Școala noastră a făcut mari progrese timp de un secol și cînd i s-a dat un statut juridic — în 1864 — și pînă astăzi ce își îndeplinește misiunea cu toată răbdarea ce i se cuvine. Să nu uităm că învățătorul Lazăr a reglat turnurile „domnului” Tudor în martie 1821, că tot învățătorul a fost, de cel mai mare și pînă în ce mai mic, înca în vremea lui Ștefan cel Mare de la 1848. Unii dintre ei au participat la răscoalele țărănești din 1888, cînd învățătorul Mihai Timus, din Mala — Ialomița de astăzi, a fost durat în lanțuri pe străzile Bucureștilor ca să vadă lumea de un dascăl celist și instigator la răscoală. Tot așa și la 1907, cluburile socialiste de la sat au găsit în el adevărați susținători. Au fost și la 1848 și la 1907 agenți ai revoluției și ai răscoalei. Pentru munca sa pe oxorul școlar dascălul Petruache Poenaru a fost chemat, la 1946, în fața comisiei de anchetă pentru că a avut profesorii români din Transilvania, dascăli care au propagat idei patriotice, iar marele ministru care a fost Spîru Haret era cit pe aci să fie trimis în judecată pe motivul că scriind „Chestiunea țărănească” și scriind activitatea extracurriculară a învățătorilor și profesorilor, a fost cel care vinovată de declanșarea răscoalelor țărănești din 1907. Și participarea lor la războiul pentru unitatea națională, alături de foștii lor școlari, este un fapt recunoscut de toți acei care au participat la acest mare eveniment.

Dascălii noștri de toate gradele au participat la viața publică pînîndu-și cunoștințele lor în serviciul patriei. Ei ne-au împărțit ideile mari, generoase, ne-au îndemnat ori de cîte ori am fost în vreun imos. Și nu există cineva care, sub perdena constiinței sale, să nu recunoască că acești învățători de mîntie și de suflet țării ne-au îmbogățit mîntea cu ideile generoase și ne-au făcut oameni integri, sori a fi folosiți societății. Haret l-a învățat pe dascălul că patria „înseamnă nu numai pămîntul din care scoatem rente, Patria o fac și limba și istoria strădărilor”. Umbriri în permanență de această idee avea să scrie într-un „raport”: „Școala primară trebuie să creeze simțul de solidaritate națională”. N-a fost Haret un sovin, ci un luptător convins că ridicind masele populare din punct de vedere economic și cultural facem adevăratul patriotism de care aveam

nevoie la acea dată. Patriotismul în viațuina hărețiană avea o substanță pacifistă. La congresul corpului didactic din iulie 1905, cînd nu mai era ministru, a rostit cuvintele de mai jos care au rămas celebre și care oglîndesc nu numai intențiile lui ci și întreaga poziție a unui popor care a fost obișnuit de vîrurile istoriei să-și așere cu strănicie „și nevoile și neamul”. „Ochilor mîntii mele, sublinia el cu aproape opt decenii în urmă, Români viitoare nu se prezintă sub fiura unui războinic cu colțul pe cap, ci sub aceea a genului păcii și a lumii, propagînd limba și cultura românească numai farmecul inteligenței și geniului nostru național”. Cum, în ce mod și cu cine? „Idealul acesta, măturîrîse Haret, îl va înfrunța învățătorii și pentru această speranță țării în el se pune”.

Cum cum unor se poate vedea, filonul umanist și pacifist al țării noastre este clar exprimat. Un luptător pentru pace a fost și profesorul Nicolae Titulescu, care este comemorat astăzi pe toate meridianele lumii.

Fatiolismul și pacifismul nostru nu sînt vorbe de paradă. În el se reflectă istoria și tenul românesc. Marele nostru geograf și pedagog, Simion Mehedinți, scria și el încă din 1928: „Le desir de paix du peuple roumain est un fait historique et ethnographique, non une attitude d'Occasion”. Și chiar și cînd a mai mult, ceea ce îl apropie de vîrurile zărilor noastre: „La Roumanie est prête à signer un pacte de non-agression perpetuelle”.

Acesta este România de ieri care ca și cea de astăzi milită activ și sincer pentru pacea lumii. Nici ieri și nici astăzi poporul nostru n-a împlinit pe nimeni, destul de multe, în tînețoase” au trecut peste el. Cu toate restricțiile românilor nu și-a pierdut încrederea în viitor. Alături de alte popoare pasnice, poporul nostru este astăzi un arbitru obiectiv, urmărind un singur și real scop: pacea între popoarele lumii. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o activitate susținută în spiritul păcii și al încrederii între popoare. Omgauli adus în învățătorii neamului constituie astăzi, de zia lor, și o datorie. Poate că este util ca undeva în București să se înalte o statuie a acestui corp, care intruchiează tenul cultural și psihic românesc. România înținde o mîină cîntă, amicală tuturor aceluia care vor pacea cu toată răbdarea și sinceritatea. Acest spirit pacifist s-a imprimat școlii noastre de multă vreme. Lupînd pentru pace școala noastră de toate gradele și de pe întreg cuprînsul țării ducem o

Poeți din S.U.A.

WILLIAM BURFORD

Focul

In ziua asta de iarnă vom face focul,
Două ființe umane sacrificându-se.

Drept combustibil vom folosi știrile
Acestei zile greoaie; colona de oameni

Vor arde în focul din cottonul întunecos.

Mai apoi vom aduna și așeza încet
Toate aceste ramuri sfărâmate, moștenirea
noastră,
Pînă vom fi ridicat un fel de rug și groapă

Pentru obiectul cel greu. El vom ține pe brațe
Precum o scumpă orfană sau un prunc
Și-l vom așeza pe grăul de fier.

Acum aprinde chibritul. Bestia prinde viață
Și noi stăm insingerați și drept în lumină.

HART CRANE

La mormintul lui Melville

Adesea sub valul mării, în largul cel larg,
El a văzut zorii copleșite din oasele inecătorilor
Prin testament lăsat. Ambasadorii. Cifrele de ele
Erau șterse cînd erau azvîrlite pe prund.

Schelete de corăbii treceau fără dangăt

Potirul plin cu orna morții restituie

Un caplin răzlet, poliă hieroglifă,
Rană prevestitoare de nenoroc prin coridoarele
scoicilor.

Apoi prin linul circuit al unui vast colac

Bicicliuri sublime și răutate împăcată cu sine,
Ochi de gheață înălțînd altare;

Tăcute răspunsuri se tirau de-a latul stelelor.

Basulă, cuadrant și sextant nu mai născocesc
Nici un fel de mare... În pintecele de azur, sus,
Jelonia nu va mai trezi vean marinar.

Magnifică umbră ce-o are dar marea.

REPEAL

Cultură și istorie

Există o dublă determinare a omului, capabilă să-l lumineze poziția în istorie și să adauge un spor de semnificație marilor sale aventuri existențiale. Omul se naște om, înainte de toate, este condiționat de o anumită natură, întărită prin eforturile generațiilor succesive de creatori, devenind prin aceasta expresie a unui conținut ideatic ce contribuie în mod substanțial la transformarea sa în „persoană”, cum ar spune un filozof, adică individ socializat și încărcat de sensuri multiple. În același timp, nimeni nu se naște pur și simplu om. Sintem români, după cum alții sint francezi, ruși, englezi, ș.a.m.d., cu tot ceea ce presupune această atribuție. Este o determinare nobilă, care înseamnă un univers specific, adîncit de asemenea prin fiecare efort de creație. Tendința spre universalizare înseamnă creșterea intensității specifice pînă la luminozitatea aceea copleșitoare ce se adresează tuturor. Orice încercare de alienare a unei din aceste determinări, în numele celeilalte, este aberantă, pentru că ea erodează însăși substanța umanului în forma sa istorică, adică singura reală.

În acest context, cultura reprezintă manifestarea inalienabilă a vocației umaniste. Orientul ei este cel al omului în dubla sa determinare. Putem spune totuși că nu există decît culturi naționale. Sint de neconcepți mari scriitori ai literaturii universale, care s-au înscris în primul rînd afirmarea energilor naționale, ziditori de universuri circumscrise la o anumită lume, cu semnificații extinse apoi pentru întreaga umanitate. Un mare critic vorbea odată de „luna lui Eminescu”, referindu-se astfel la modul său particular de a vedea un fenomen cosmic. Cînd spunem însă că avem de-a face cu un mod „particular”, acesta ar în vedere doar caracterul său specific, o anumită perspectivă, imposibil de eludat, dar tipul de sensibilitate și caracterul expresiei sale sint receptate deplin pe gama întregii umanități. În același timp, însăși existența națiunilor și vitalitatea lor istorică sint impuse prin marile opere de creație culturală. Camil Petrescu spunea într-un convingător eseu că nu spiritualitatea italiană medievală l-a împus pe Dante, ci opera lui Dante a făcut cunoscută și a dat un certificat de valabilitate eternă lumii sale, că nu universul moral și spiritual rusesc a fost cel care l-a împus pe Tolstoi, ci invers, acesta a întărit conștiința valorii și intensității sufletului slav. Tot așa, putem afirma că lumea românească, cu toată bogăția sa de cuget și simțiri ar fi fost de tot săracă fără Eminescu, fără Blaga, fără Părvan, fără Arghezi și Rebreanu, chiar dacă am exporta bombe atomice. Prezența în contemporaneitate a unor mari personalități este garanția valabilității pentru viitor a lumii pe care generația actuală o propune istoriei naționale. Fiecare generație istorică își creează însă propriile „formulări” pentru problemele sale, modul său de a-și apropria realitatea, mijloa-

Dan Băncilă: „Metaforă”

CLAIRE MC. ALLISTER

Eneida

Se tingue Creusa, printre mormintele Troiei
Cînd cetatea luminii se preschimbă ca păpădia

Domul de aur se prefăcu în praf cenușii;
Se tingue Creusa; trece cu pas nesigur,
Cu ochii lăcîmîndu de singe, în marea său

Eneo, reconstruind străzile absente, zise
Cum și noi, cîndva, am zis că nu se poate așa

Ca să-și fi risipit speranța precum pulul fin
Întreziată păpădie de luna mai.
Și după ce lasai undeva în urmă primăvara
Și casă

Am cunoscut insumi micile visuri de aur
Preschimbîndu-se astfel
Și astfel mă întreb cum de mai poate arăta
Acel bărbot călea lor obosită.

Vai, domul de lumină prefăcut în pulbere
cenușie.

REPEAL

W. H. AUDEN

Musee des beaux arts

Vechii Maestri nu greșeau niciodată
în știința durerii: cit de bine i-au înțeles
Natura umană; cum se întîmplă în vreme
de altcineva
mîncîncă sau deschide o fereastră ori firesc
se plîmbă înourat;
Cînd bătrînii așteaptă cu sfială și pasiune,
Miraculoasa naștere și cred că mereu trebuie
să existe
Copii patinînd pe un lac la marginea pădurii
deși nu și-au dorit intradins jocul;
Nici cînd nu uită
că pînă și înlierătorul martiriu trebuie
să-și urmeze calea

într-un ungher, un soi de colț mizerabil
pe unde cîinii își consumă viețile lor cîinești
și calul amărăciunii își scarpină spinarea
nevinovată

de scoarța unui pom.
Iată și ICARUL lui Brueghel: aici totul dozește
foarte lejer dezastral;
se prea poate ca plugarul să fi auzit ropotul ploii,
tipătul păsărit,
dar pentru el e pierdere de nimic;
soarele strălucea cumsecade pe niște picioare
albe sprijinit

și picioarele dispăreau în apa Verde;
și corabia delicată,
luxoasă care trebuie să fi căzut amuzant -
un copil cîzînd

din clopotul cerului -
Desigur că trebuie să ajungă într-un port anume
astfel că-și văzu, calmă, de drum cu toate
pînezele sus.

ROBINSON JEFFERS

Făgăduința de pace

Mugurii bătrînilor puternici sunt mai presu
de locuș grație tinereții. Ei cunosc
O stranie și liniștită îngrățată,
Prin viață trecînd s-au acomodat vieții
Cu sănătate și vigoare.

Tîndu-și nu piclească; anii sînt sur
Război Civil, dar și în afară, primul însă
mai periculos,

Bătrînii pot respira aerul certitudinii,
Au uitat însemnele tinereții, perversa ființă,
Minuind mîna de armură a clownului
Încrăstat fiind de biciuștile celor cinci simțuri.

În ceea ce mă privește, de viață lungă
să mă bucur
Aș face-o doar ca să preschimb aceste febre
pentru liniște,

Gîndindu-mă că deși-î rotund și dulce
în mormint
Cum pot morții să guste din acea profundă
comoară

la dispoziția lor?

În românește de Ion Iuga
și Traian Gărdus

REVISTA STRĂINĂ

● NABELE POET cubanez Nicolás Guillén va
împlini în 10 Iulie 80 de ani, fiind celebrat cu acest
prilej în țara sa și în întreaga lume ca o expresie
dintre cele mai autentice a literaturii din țara sa și
din întreaga zonă a Caraibelor, al cărui univers
specific l-a intruchipat în versurile, proza și teatrul
publicat de-a lungul a peste 60 de ani de
activitate literară. De curînd a fost publicată opera
postumă a lui Guillén, într-o amplă ediție îngrijită
de Angel Augier la Editura Letras Cubanas. Sus
tipar se află de asemenea prima sa carte de memorii
intitulată Paginas vueltas. Anul trecut
cînd s-a născut la 1-a declarată Fiul de Onoare al
Universității din Camaguey l-a numit „Profesor emerit”.
De asemenea, Nicolás Guillén este posesorul
dintr-unul din cele mai mari colecții de cărți și
documente conținătoare de Stat al Republicii
Cuba.

● O INTERESANTĂ publicație de poezie este
editată în Luxemburg, cu titlul Nuova Europa,
avînd în fruntea ei pe cunoscutul poet italian
Mimmo Morina. Este vorba, de fapt, de o revistă
dedicată în principal limbii europene, care publică
în original texte ale unor poeți reprezentativi,
precum și eseuri, cronici, interviuri și alte
mărcuri, adresîndu-se unui public cultivat, întrecînd
gustul pentru literatura de bună calitate și
pentru colaborarea culturală și artistică. Este semnificativ
faptul că revista nu se oprește numai
într-unor conținuturi literare, ci și în domeniul
cultural, ci face loc în paginile sale unor materiale
care vin din zone mai puțin cunoscute, cum ar fi
cele a literaturilor baltice sau a poeziei georgiene.

● NR. 5 din acest an al revistei „Vsesvit” din
Kiev publică românește scrierile lui Lili,
cu preluat în bătăuă vîntului, însoțit de foarte
elogioasă prezentare. Traducerea este semnată de
Andrei Măslăveski. Menționăm faptul că revista
dintr-unul din cele mai prestigioase reviste de literatură
din lume. Romanul dînrului scriitor român deschide de fapt
paginile de proză ale revistei, fiind considerat a
reprezenta o bună introducere în problematica
actualității, prin tematica sa dedicată tinerilor.

● „NICIODĂTĂ” încă n-a fost depășită cultura
asa zis primitivă”, spunea Picasso. Acest citat
constituie leit-motivul cronicilor consacrate expoziției
organizate de Muzeul Barbier-Muller din Geneva,
dedicată celor 2 000 de ani de artă din Africa Occi-
dentală pe care îl bustrăuă pîiele din colecția sa.
A fost de asemenea citată opinia lui Henry Moore:
„Pentru popoarele ce trăiau în spiritul naturii,
sculptura și pictura nu erau activități conduse de
vreo intenție conștientă și de calcul, ci mijloace de
a exprima încrederea lor puternică, speranțele și
spaimile lor”. Christa Spatz, o cunoscută comentatoare
de artă tradițională, scrie: „Mărturia acestor
exponate este mai impresionantă decît ceea ce
putem vedea în cadrul unor expoziții etnologice
suprîncărcate de învîntămînto științifice, unde
obiectele sint impuse în planul secund de către în-
formații adeseori superflue”.

● O MARE DISCUTIE se poartă azi în țările
occidentale în legătură cu semnificația socială și profesio-
nală a diplomaților universitari. Punererea în discuție
a fost realizată de către factorii răspunzători
din domeniul organizării învățămîntului și unor
specialiști în sociologie, constituind, în cele din
urmă, o prilej de concluzii cu amplă semnificație
culturală. În general a fost considerat că prestigiul
social obținut prin posesia unei diplome este deseori
fals, că valoarea intelectuală și morală a perso-
nalității nu trebuie pusă numai în relație cu o
formă de apreciere cantitativă a cunoștințelor sale.
Este exaltat mai ales spiritul critic în domeniul științific
și intelectual, care poate fi atenuat prin dorința
de a obține diplome, cu orice preț. Cultura nu este
un proces pasiv, de transmitere a unui bagaj
de semne, care, așa cum spunea un comentator, ar
conduce direct „la un tobulu de director”, ceea ce
ar echivala cu recunoașterea necondiționată a competenței.

NÜRNBERG 1945 — 1946

Un panopticum, decamdată animat

SPECTACOLUL LUMII

văzut de Ioan Grigorescu

anuntul solemn s-a auzit în sala mare a tribunalului din Nürnberg — această sală medievală, cu peretii imbrăcați în lambruri de lemn, cu uși baroce sculptate în nuc —, în ziua de 20 noiembrie 1945, ora zece și trei minute dimineața. Filmul procesului îi arată pe cei patru judecători, însoțiți de supleanții lor, intrînd unul după altul și luînd loc la masa de judecată pe un podium dominat de drapelul Statelor Unite, Angliei, Franței și Uniunii Sovietice. Mai întii, îmbrăcați în uniformă militară, intră sovieticii: generalul Iola Nihilicenko, cu ochelari în „pina-nez”, fără rame, însoțit de supleanții săi, locotenent-colonel Alexandr Volkov, cel mai tînar membru al completului de judecată, un bărbat cu părul curț, cu fața rotundă, cu buzele cărnoase. După el, în civil, vine Sir Geoffrey Lawrence, presedinte al curții, față parcă dogorită de soare, ochelari pe virful nasului, suris ironic, bonomie și flegmă englezoasă în cel mai pur stil, prototipul desăvîrșit al personajelor de gen din filmele și romanele poliștice. El este însoțit de asistentul său, Norman Birkett, pe a cărui frunte înalță coboară mereu două mese rebele. Urmează americanii: judecătorul Francis A. Biddle, fată smeadă, trăsături mostenite de la un bunic al său căsătorit cu o indiană, poartă o mustață stil Clark Gable. Supleanții săi, John Parker, este cărunt, rotofei cu o față buciată și o gustă opulentă. În sfîrșit, francezii: Profesorul de drept penal Donnedieu de Valeres, cu o mustață copioasă, arcută ca un ghidon de bicicletă, urmat de Robert Falco, cel mai influent magistrat al Parchetului de Sena, aproape la fel de mustăcios ca șeful lui, cu o cărare pe mijlocul creștelui.

În extremitatea opusă a sălii — boxa acuzărilor, străjuită de doișprezece „M.P.” cu căști albe. Goring suride. A prestăit o „bombă” care va arunca toată „fantasmagoria” în aer o declarație senzatională. În ajun îi spusese „am-ericaicului” Hess: „Într-o lună, dumneata o să fii noul Führer al Germaniei!”. Într-o lună... Hess, fostul adjunct al lui Hitler pînă în 1941, cînd a „fugit” în Anglia, pare acum picat din lună. Procesul neînfrînsului „L” se confundă în lectura unei cărți. Este indiferentă personalitatea. Va rămîne unicul deținut al închisorii Spandau tot restul vieții sale, refuzînd să-și primească familia la vorbitor, deoarece ar fi „uitat” totul. Unii spun și azi că deținutul de la Spandau nu ar fi Hess, autentice și un împostor care s-a dat drept mină dreaptă a lui Hitler în căutarea unei sinistre celebrități... Von Papen răsucesce continuu butonul care selecționează traducerea simultan în cele trei limbi oficiale ale procesului. Kettel, rigid, și-a luat o postură de stăru. Alfred Rosenberg, fostul ministru al teritoriilor ocupate și răzărît, și-a părăsit morza suverană și ascultă încordat. Von Ribbentrop își curăță unghilele. Hans Frank, autor a 40 de volume de memorii, din care o bună parte consacrate perioadei cînt a stăpînit peste Polonia, are o mină nedumerită... Scaenă de muzeu de cerea. Panopticum, Decamdată animat.

Întreaga primă zi a procesului este consacrată citirii lungului act de acuzare. Goring n-are ocazia să-și lanseze „bombă”. Va încerca să o facă o doua zi, în momentul cînd este întrebă dacă se consideră vinovat sau nu. „Înainte de a răspunde la întrebarea pe care mi-a pus-o curtea, tin să subliniez că...” N-a mai apucat să sublinieze nimic. Geoffrey Lawrence, supranumit de ziariști „Lord Justice”, i-a rețezat-o scurt: „Decamdată sinteți întrebă dacă vă considerați vinovat sau nu. Alit. La aceasta se răspunde clar: vinovat, sau nevinovat”. Goring declară: „Față de acuzațiile aduse — nevinovat!”. Majoritatea celorlalți îi imită. Sint curajați ca ingerii. N-au știut, n-au făcut, n-au dres, mortul e de vină... La 25 de ani de la procesul din Nürnberg, Edgar Faure, cel care avea să devină, ulterior, de citeva ori prim-ministru al Franței, și-a publicat amintirile de la Nürnberg cînd, la vîrsta de 37 de ani fusese numit procuror general adjunct al tribunalului internațional. „Tribunalul aplica procedura anglo-saxonă, care ațeseori îi

formația Argentinei între două verbe nedelicat. Recunoscut că am greșit pe jumătate și plătesc o halbă de bere neagră. Dar tot nu cred că Maradona mă poate ademini de partea lui. Maradona nu e născut, ca alădată Pele, să jefuiască în fotbalul european. Pentru că bunele echipe europene — și mă gîndesc întii de toate la Belgia — impropoază un realism aspru și arid prin care Maradona nu va găsi drumul mătușii. Meciu! cel mai frumos de pînă acum, meciu! sinteză și cel disputat între Spania și Jugoslavia. Două echipe impulsive, cu tehnica ireproșabilă, debordînd de vitalitate și de lăcomie de-a dăruii lumii o seară ce îndulcește moartea. Păcat că heringul ăla fără icre a mîsluit rezultatul! Am ris în hohote, timp de o săptămîni, de grupă și, grupa veselă. N-am nici-o îndoielă că toate echipele din ea se molipsiseră de la „ta-lio”, care-i țara lui D-G. Toate patru echipele parcă jucasă mîinea pe dune de nisip. În sfîrșit, marți seara, Polonia, fără să convingă pe cineva că e o echipă mare, o limpezit vînturile, trimițînd echipei Perului la culcuș piper și fistic.

Din cite-am văzut pîn-acum: — Englezii, plini de argoliu posesiv, vor ruina din nou zidul Atlanticului. — Cehoslovacia — din punct de vedere al jocului, o decepție cleoșoasă. — Ungaria — o echipă de matineu. — Italia — o moșină de presat dopuri, exosperant de mediocră.

Kuweitul, singura reprezentantă a Semilunii Fertile, mi-a bucurat spiritul anarhic. N-a vrut să recunoască un gol înscris de francezi și s-a retras din teren și n-a revenit decît atunci cînd F.I.F.A. a decris și a anuleat golul. Asta nu și-o pot permite, în lumea modernă, decît cei care, înfîngînd andreaun în pămîntul din spatele casei, dau de-o punga de petrol.

Astă seară — lucru care e bine să se petreacă mereu — diletanții și amatorii se întorc acasă. Printre ei, păcat, și cite un insurgent de meserie sau artist de vocație. Tributul întîmplării!

Doi prieteni buni mă ceartă c-am inghesuit

Fănuș Neagu

REDACȚIA: București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘTIINȚEI”

Luceafărul
Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef:
Nicolae Don Frunțelată
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), Teodor Balș (secretar
responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Științei nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 95
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘTIINȚEI”